

Archeologienota Leuven Bondgenotenlaan 58 – Bogaardenstraat 5

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Kris VAN QUAETHEM

22-7-2017

Titel: Archeologienota Leuven Bondgenotenlaan 58 – Bogaardenstraat 5

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Kris Van Quaethem

Projectcode bureauonderzoek: 2017D147

Intern projectnummer: 2017.068

Locatiegegevens: Leuven Bondgenotenlaan 58 en Bogaardenstraat 5

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 173807 en Y: 174366; X: 173866 en Y: 174410

Kadastergegevens: Leuven, afdeling 2, sectie B, perceel nr. 253W, 184 E2 (zie figuur 1)

Topografische kaart: zie figuur 5 en 6

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Kris Van Quaethem (assistent-archeoloog), Kris Van Ballaer en Matthias Vanhoutteghem (contactpersonen initiatiefnemer)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Zelzate, 22/07/2017

© Acke & Bracke bvba, Leegstraat 170, 9060 Zelzate. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	5
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	5
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	6
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	6
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	6
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	6
2. BUREAUONDERZOEK	7
2.1. HUIDIGE TOESTAND	7
2.2. GEPLANEDE WERKEN	10
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	11
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING	11
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	13
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING	15
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING	15
2.4. HISTORISCHE SITUERING	18
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING	25
3. SYNTHESE	27
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	27
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	27
3.3. VERDER VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM	28
3.4. VERDER VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM	29
3.5. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	30
4. SAMENVATTING	32
5. BIBLIOGRAFIE	34
6. BIJLAGE	35

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en betreft een geplande aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning te Leuven Bondgenotenlaan 58 – Bogaardenstraat 5. De site is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de stad Leuven, de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem beslaat 100m² of meer en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft bedraagt 300m² of meer. Bijgevolg dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en diens omgeving. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaard gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het uiteindelijke doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied, de directe omgeving en van de stad Leuven in het algemeen werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd.¹ Deze online databank is uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt², de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius³, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁴ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁵

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

---

¹ <https://cai.onroenderfgoed.be/>

² <http://www.geopunt.be/kaart>

³ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

⁴ <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁵ <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie werd gestart met het bureauonderzoek waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd worden. Daarnaast werd in detail bekeken wat de huidige toestand is van het plangebied en werden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen. Daarnaast werd een plaatsbezoek uitgevoerd. Op basis van deze gegevens samen wordt afgetoetst of ten eerste verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

1.3.5. Selectie bronnen

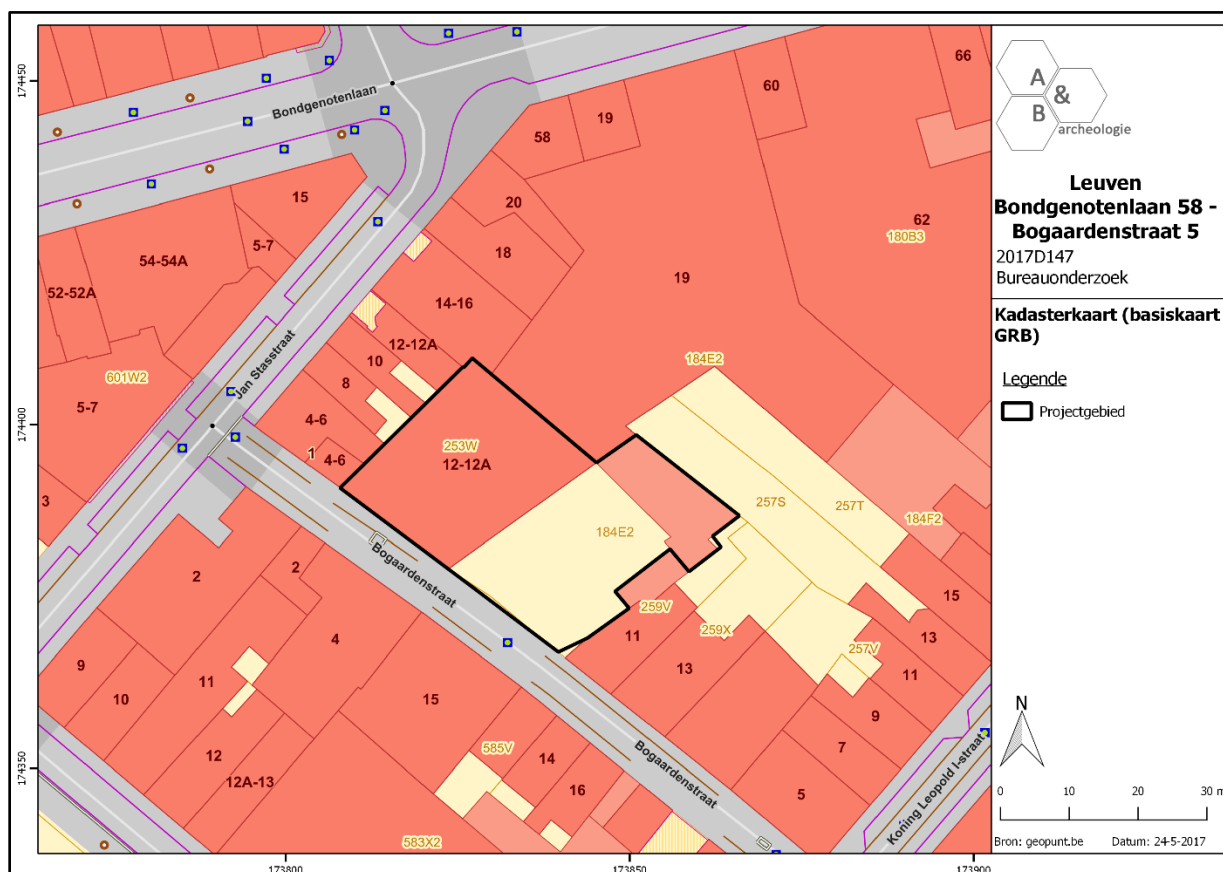
De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject.

2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

Het projectgebied bevindt zich in de Vlaams-Brabantse stad Leuven, in het oostelijke deel van de stadskern. Het plangebied is gelegen ten noorden van de Bogaardenstraat en ten zuiden van de gebouwen langsheen de Bondgenotenlaan. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 1192m².

De site is op te delen in twee delen: een bebouwde zone aan de Bogaardenstraat 5 in het westelijk deel, en een geasfalteerde parkeerzone met achterin een laag bakstenen bijgebouw in het oostelijk deel. Elk deel is ongeveer 600m² groot. De bebouwde zone in het westelijke deel is volledig onderkelderd. De oostelijke zone is (op heden) niet onderkelderd en zal reeds een beperkte verstoring kennen als gevolg van de bestaande inrichting als parking en gebouw (geraamd op ca. 30 à 50cm onder maaiveld).

Figuur 1 Aanduiding van het projectgebied op de kadaster kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 2 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2016 (bron: geopunt.be).

Figuur 3 Zicht op het plangebied vanuit de Bogaardenstraat (bron: initiatiefnemer).

Figuur 4 Detailfoto van de verharde parking en het bakstenen gebouwtje achteraan het oostelijke deel (eigen foto).

2.2. Geplande werken

De bouwplannen zijn te vinden als bijlage achteraan deze archeologienota.

De initiatiefnemer wenst de bestaande gebouwen grondig te verbouwen, bestaande volumes af te breken en nieuwbouwvolumes te bouwen om aldus een gebouwencomplex te realiseren bestaande uit winkelruimtes op meerdere verdiepingen, studentenflats en eventuele appartementen, aangevuld met de noodzakelijke circulatieruimte en laad/loskade voor de winkelruimtes. De winkels worden casco voorzien, ten behoeve van en in functie van de behoeftes van specifieke huurders. Onder casco wordt verstaan, gebouw wind- en waterdicht, voorzien van circulatieruimtes en vluchtgehelen, openingen en doorvoeren zowel horizontaal als verticaal voor integratie technieken (door huurders), alle nutsvoorzieningen – gas, water, electro, telefonie tot aan meterlokalen, technische ruimtes. De studentenflats en eventuele appartementen zullen volledig afgewerkt worden. De stedenbouwkundige of omgevingsvergunning voor het project wordt gefaseerd aangevraagd en de werken worden dan ook gefaseerd uitgevoerd. Deze archeologienota heeft enkel betrekking op de eerste fase van het project.

In het oostelijke deel van het plangebied, gelegen tussen Bogaardenstraat 5 en Bogaardenstraat 11, wordt een volledige nieuwbouw gepland voor onder andere studentenflats, nieuwbouw van een laad- en loskade, fietsenstallingen, nieuwbouw van nieuwe circulatie- en vluchtwegen. De parking en het bakstenen gebouwtje die momenteel aanwezig zijn op het plangebied zullen uitgebroken worden. De funderingen zullen vernieuwd worden voor de nieuwbouw. Op het gelijkvloerse niveau worden nieuwe fietsenstallingen voorzien aan de zuidelijke zijde. De noordelijke zijde wordt ingenomen door de laad- en loskade voor de toevoer van goederen. Tussen beide in worden de vluchtwegen voorzien die toegang bieden naar het gebouw aan de Bondgenotenlaan 58. Boven deze laad- en loskade en de fietsenstalling, op niveau +1, worden de studentenflats voorzien. In deze oostelijke zone zullen de bodemingrepen bestaan uit: het opbreken van de bestaande parking en het slopen van het gebouwtje; het uitgraven van diverse putten voor plaatsing van diepere regenwater- (3) en infiltratieputten (5); het uitgraven van diverse putten voor de plaatsing van verzwaringen van de algemene funderingsplaat; het uitgraven van smallere stroken voor het plaatsen van nutsleidingen; het uitgraven tot op -4,92m van een zone achteraan die gebruikt zal worden als vluchtweg die toegang biedt naar het gebouw aan de Bondgenotenlaan 58 en met een trap omhoog leidt naar het gelijkvloers (niveau 0). In het westelijke deel, het bestaande gebouw aan de Bogaardenstraat 5, houden de werken de renovatie van dit pand in, er vinden hier geen ingrepen in de bodem plaats.

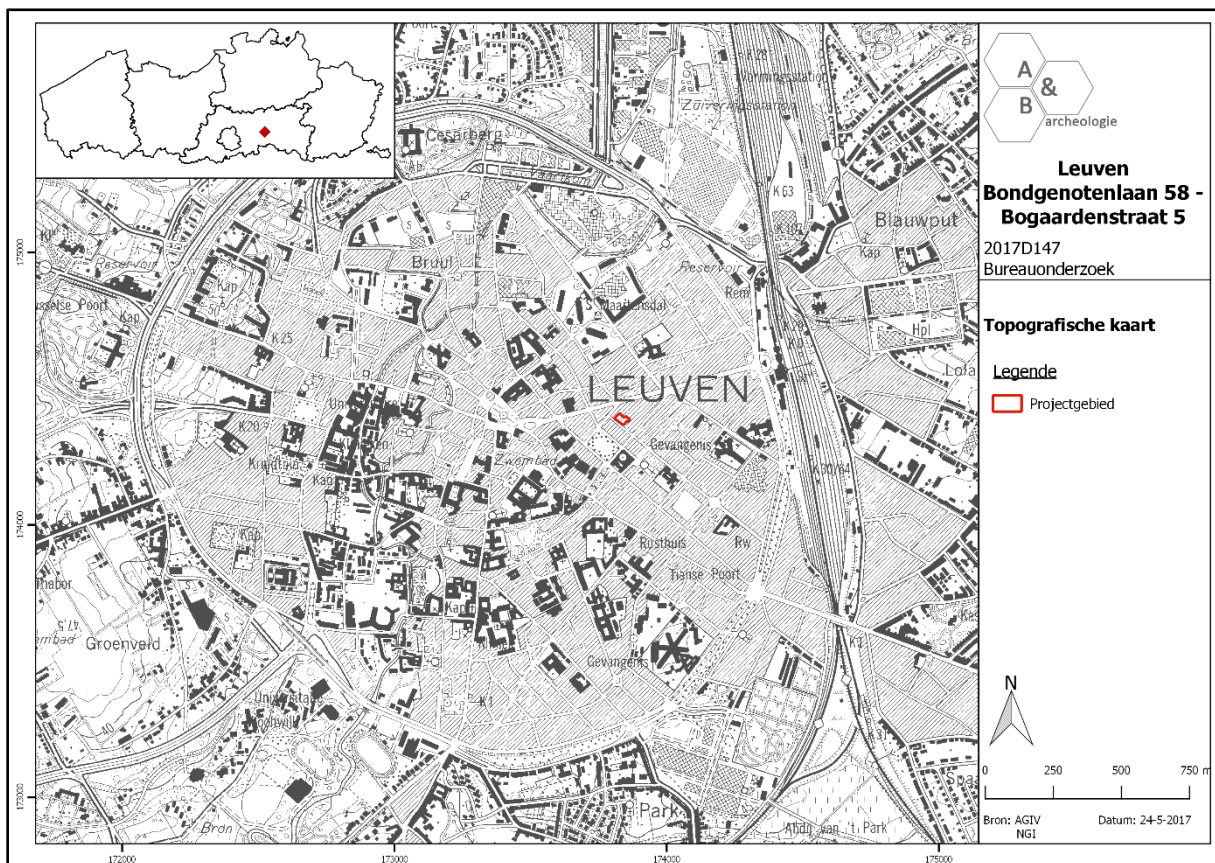
De tweede fase van het project betreft de verbouwing van de winkels aan de Bondgenotenlaan 58, met nieuwbouw van studentenflats op het derde niveau. Deze fase wordt in een andere bouwaanvraag behandeld en is niet van toepassing op deze archeologienota. Hierbij worden bovendien geen bodemingrepen ingepland die groter zullen zijn dan 100m².

2.3. Landschappelijke ligging

2.3.1. Topografische situering

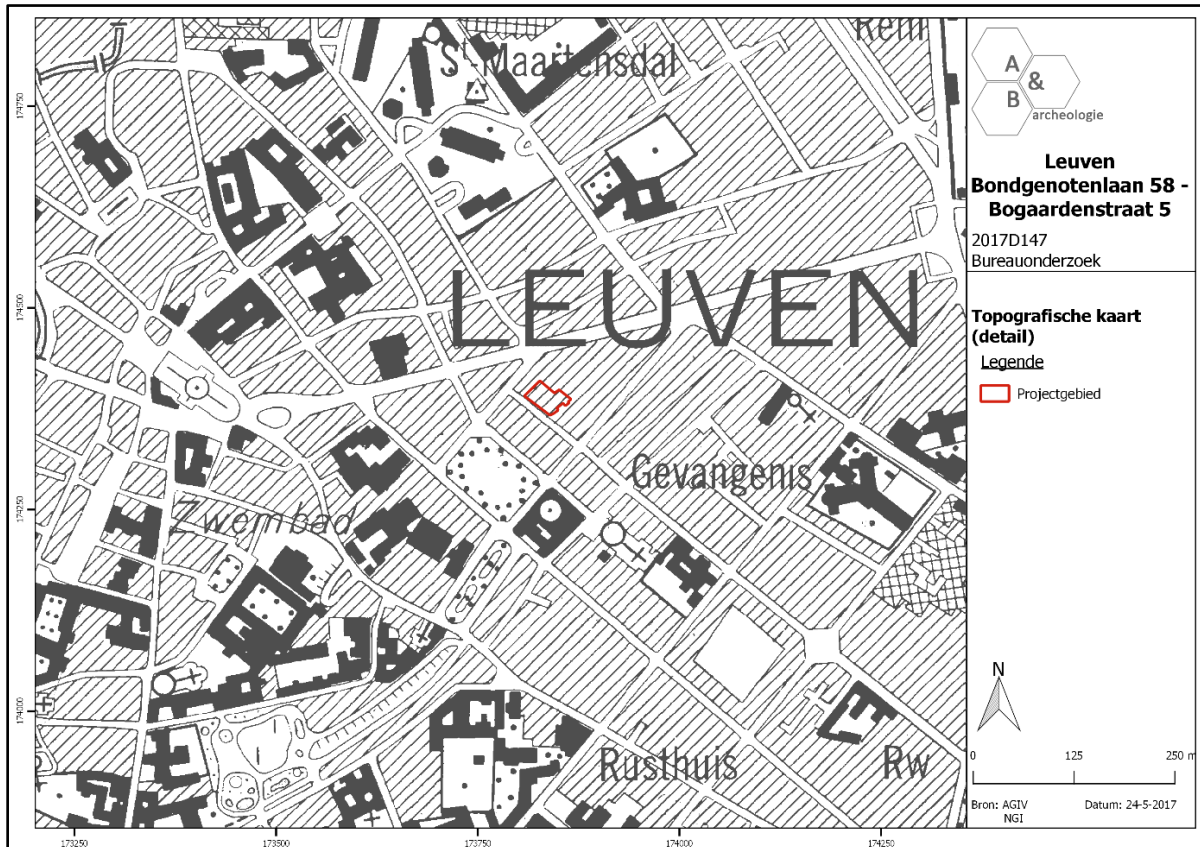
Het projectgebied bevindt zich in de Vlaams-Brabantse stad Leuven, in het oostelijke deel van de stadskern. Het plangebied is gelegen ten noorden van de Bogaardenstraat en ten zuiden van de gebouwen langs de Bondgenotenlaan. De Bondgenotenlaan verbindt het treinstation met de Grote Markt, deze verbindingssas heeft een belangrijke commerciële functie. De Bogaardenstraat heeft eerder een woonfunctie. Het plangebied wordt in het noordoosten begrensd door een tuinzone, in het zuiden door de Bogaardenstraat. Langs de overige zijden bevinden zich gebouwen.

Op de bodemgebruikskaat van 2001 staat het gebied gekarteerd als 'Andere bebouwing', wat overeenkomt met het huidige gebruik.

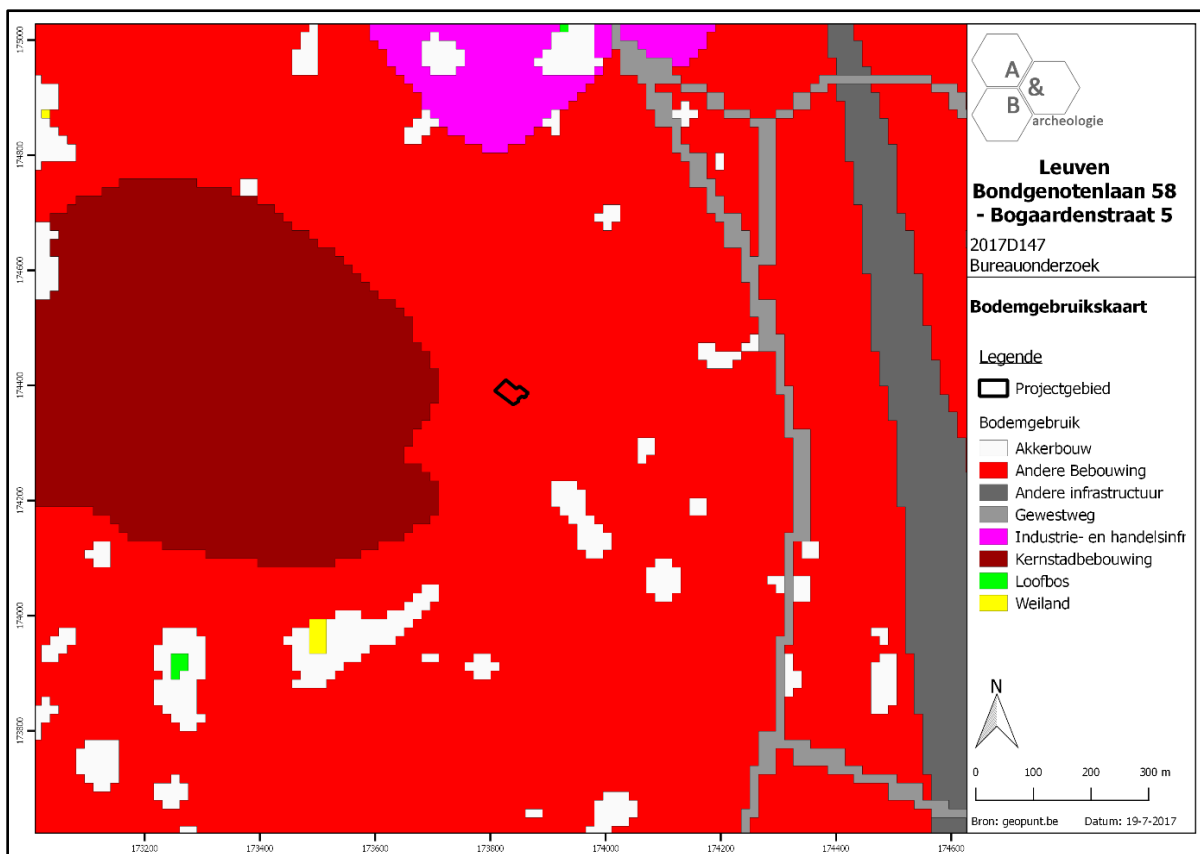

Figuur 5 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 6 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

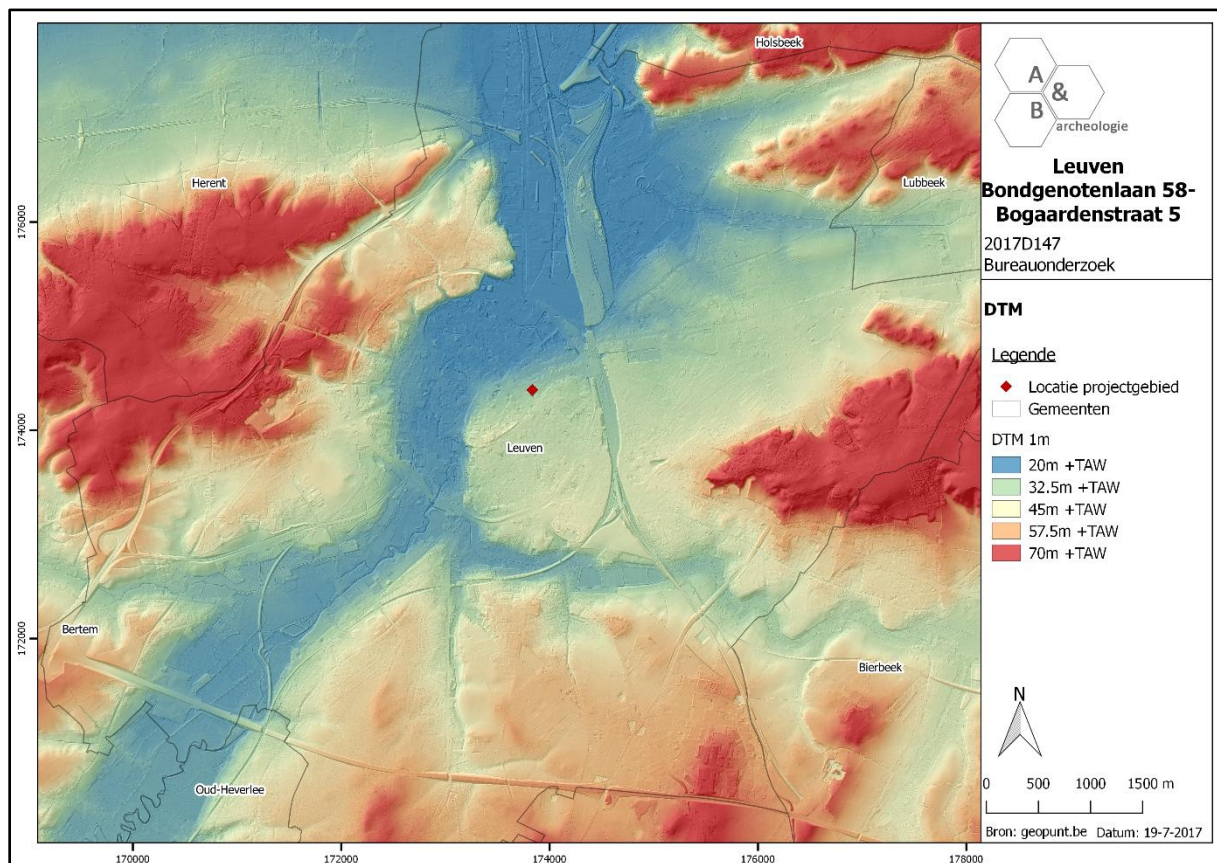

Figuur 7 Zicht op de bodemgebruikskaat met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

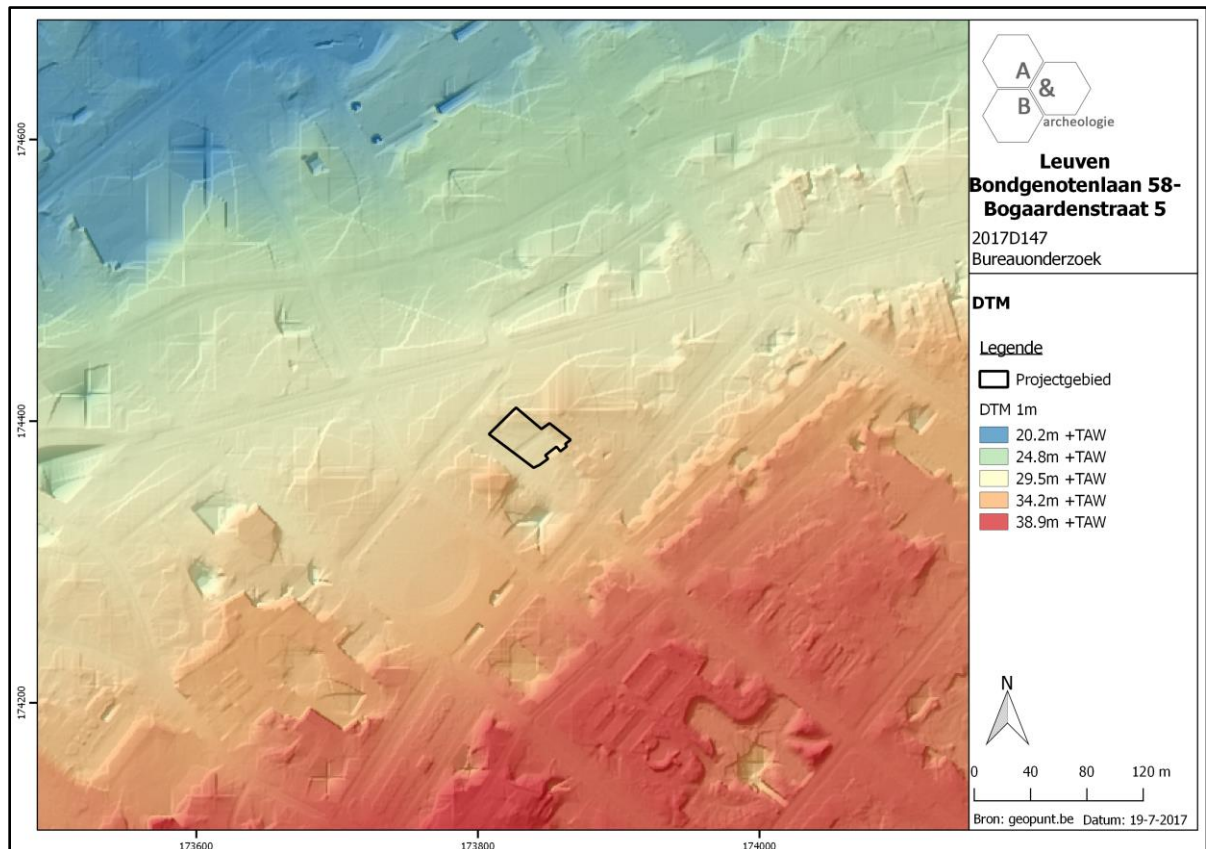
2.3.2. Landschappelijke situering

Leuven ligt op het raakvlak van drie geografische gebieden: in het noorden en westen de vlakte van Laag-België, meer oostelijk de ijzerzandsteenheuvels van het Hageland en ten zuiden het Brabants leemplateau van Midden-België, waarin de Dijle en haar zijrivieren diep zijn ingesneden. De Dijle stroomt bij het verlaten van dit plateau door de stad. De lage stadsdelen van Leuven liggen in de alluviale vlakte van de Dijle. Het plangebied bevindt zich net buiten deze alluviale vlakte, op een iets hoger gelegen deel van de stad dat verder oostwaarts oploopt. De hoogte van het maaiveld ter hoogte van het plangebied situeert zich rond +30m TAW en stijgt licht naar het oosten op.

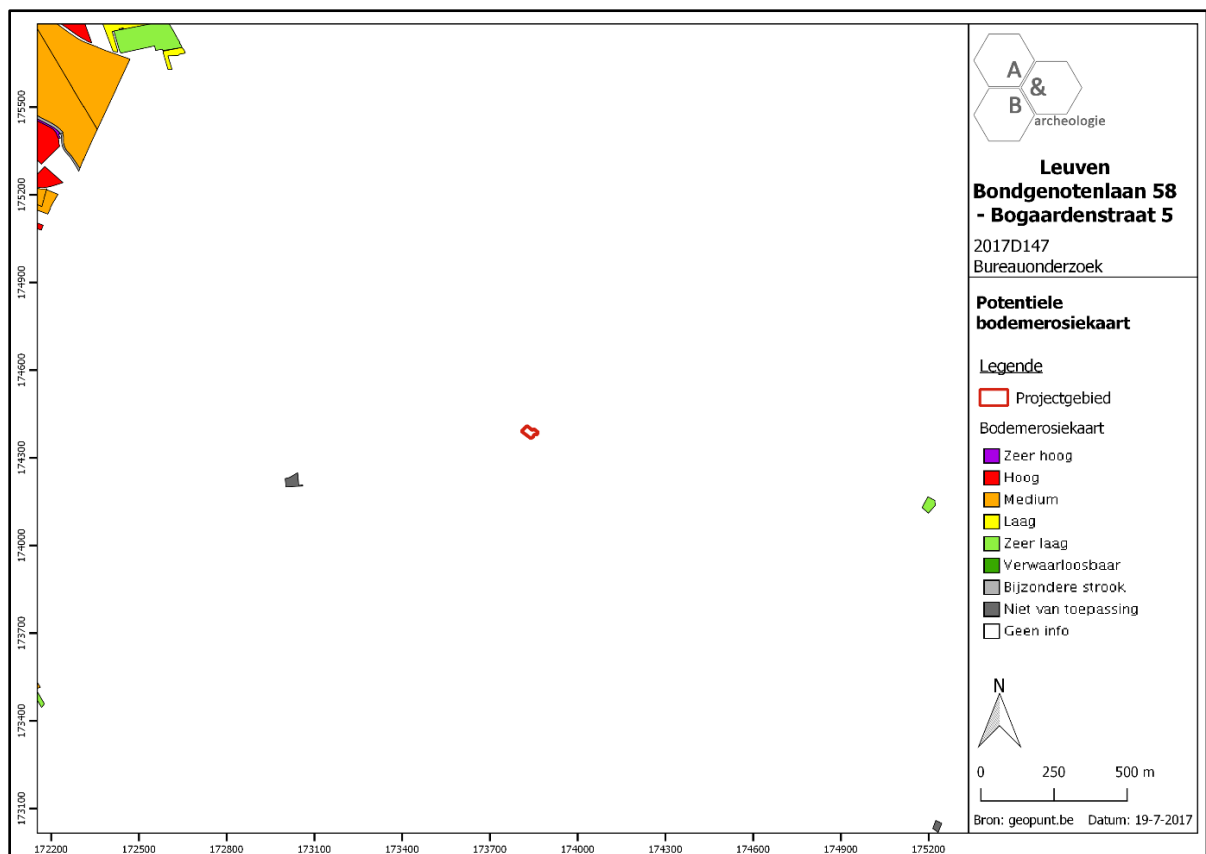
De potentiële bodemerosiekaart toont, gezien de ligging in stadscontext, geen informatie voor het projectgebied.

Figuur 8 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).

Figuur 9 Detailopname van het Digitaal Hoogtemodel met aanduiding van de hoogteprofielen (bron: AGIV).

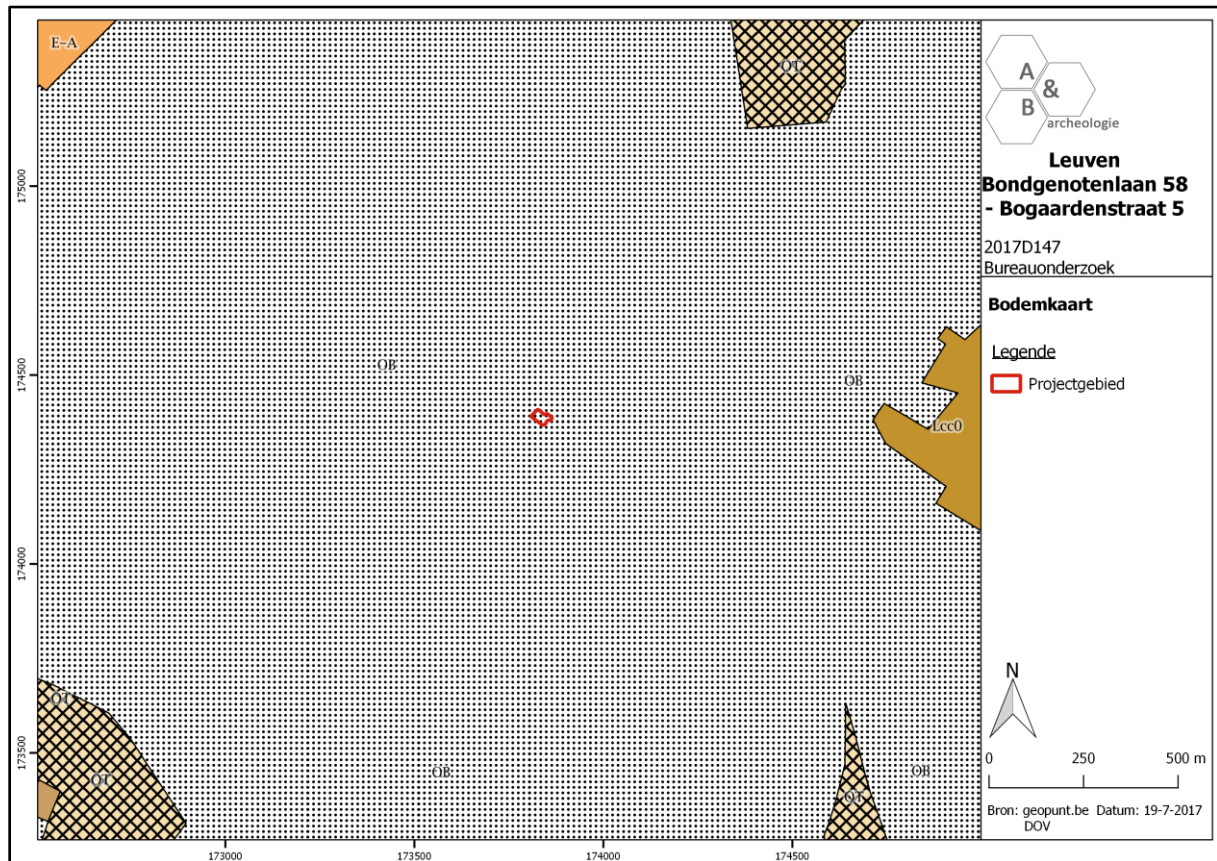

Figuur 10 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).

2.3.3. Bodemkundige situering

Leuven bevindt zich op de grens van de leem- en de zandleemstreek, maar nagenoeg het volledige centrum van Leuven staat gekarteerd als bebouwde zone op de bodemkaart. Ook het plangebied valt binnen de bebouwde zone.

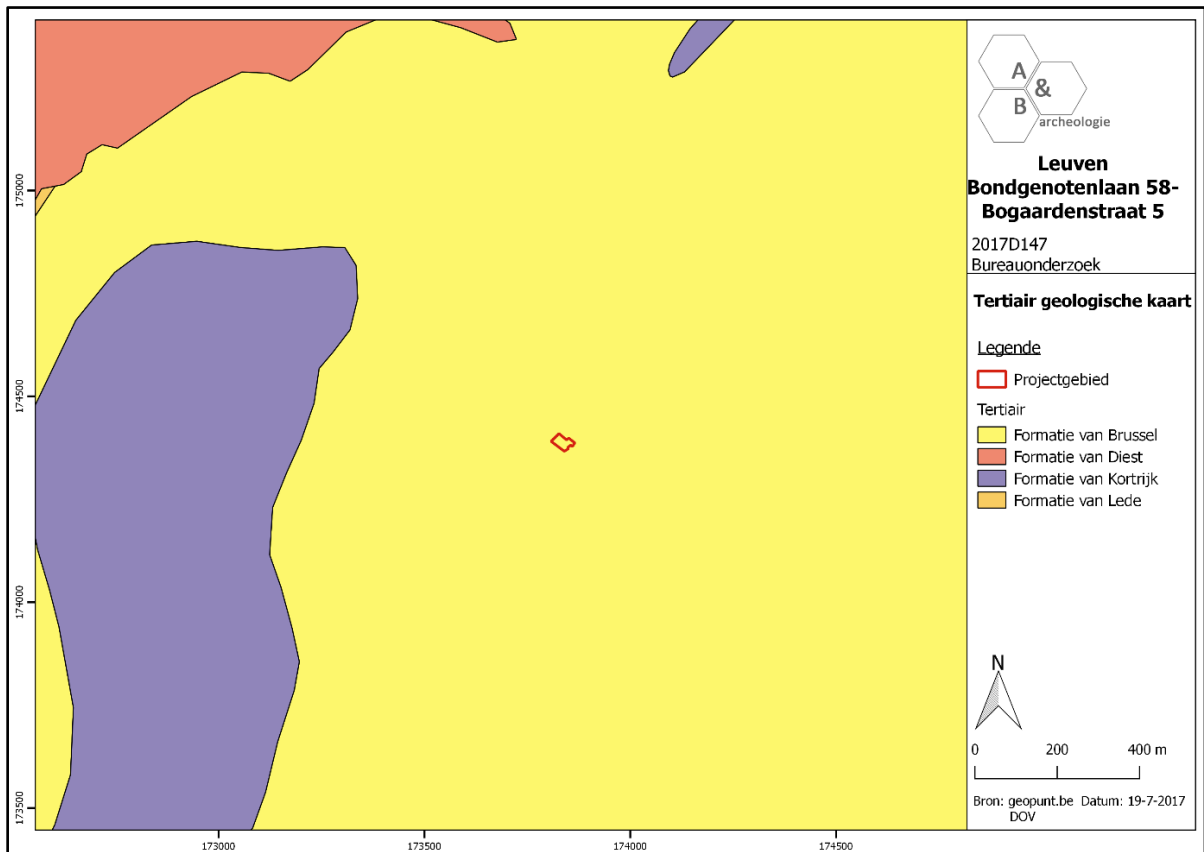

Figuur 11 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).

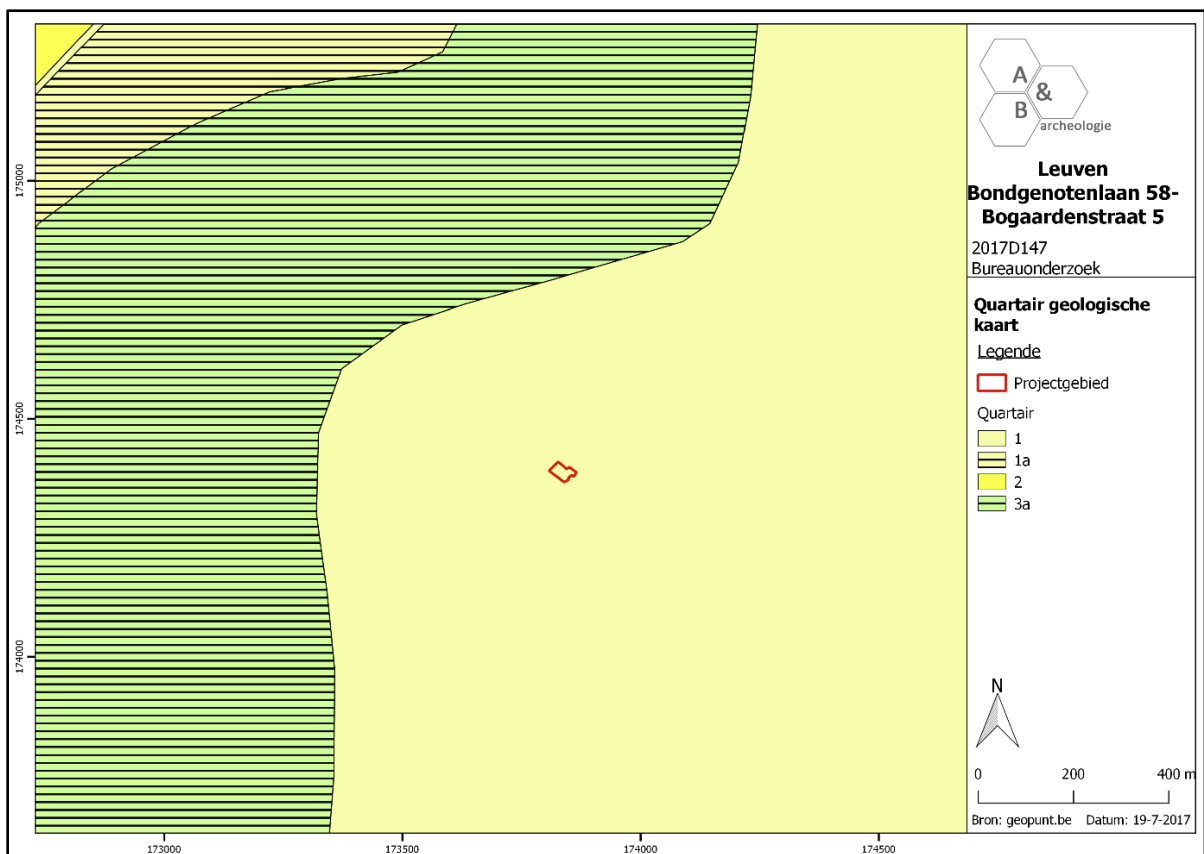
2.3.4. Geologische situering

De tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Brussel. Deze bestaat uit blikgrijs fijn zand, kalkhoudend, soms fossielhoudend, met kiezel- en kalksteenbanken. De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied bestaat uit het type 1, omschreven als volgt: geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie. Het betreft eolische afzettingen van zand tot silt van het Weichseliaan (laat-Pleistocene), mogelijk Vroeg-Holoceen (code *ELPw*), mogelijk kunnen ook hellingsafzettingen van het Quartair (**HQ**) aanwezig zijn.

De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

Figuur 12 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 13 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

1	
ELPw en/of HQ	ELPw Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen; zand tot zandleem in het noordelijke en het centrale gedeelte van Vlaanderen; silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen.
	HQ Hellingsafzettingen van het Quartair.

Figuur 14 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

2.4. Historische situering

- Algemeen⁶

Over de vroegste geschiedenis van Leuven is niet veel geweten. Er zijn archeologische bronnen die wijzen op Romeinse aanwezigheid langsheen de Brusselsestraat ten westen van het stadscentrum, maar verdere kennis over deze periode is eerder beperkt. De plaatsnaam *Loven* verschijnt voor het eerst in de geschreven bronnen aan het einde van de 9de eeuw. De *Annales Fuldenses* maken dan melding van de Slag bij Leuven (891) waarin Arnulf van Karintië een belangrijke overwinning boekt op de Noormannen.

Vanaf de 10de eeuw worden de geschreven bronnen talrijker. In die periode wordt een eerste versterking aangelegd op een eiland in de Dijle, vermoedelijk op de plaats waar zich nu het Groot-Begijnhof bevindt. Later werd een tweede burcht meer stroomafwaarts neergezet. Deze grafelijke burcht zou zich vanaf 1015 op het zogenaamde Hertogeneiland bevonden hebben. Later, in de 13de eeuw, werd deze burcht nogmaals verplaatst naar de Keizersberg. De aanwezigheid van de graven van Leuven, later hertogen van Brabant, wijst op een zeker belang van de stad binnen de regio.

Leuven dankt haar economische groei aan de ligging langs de bevaarbare Dijle en op de handelsweg Brugge-Keulen. Deze ligging lag aan de oorsprong van de vroegste stadsontwikkeling van Leuven, in de loop van de 12de eeuw. Omstreeks 1156 kreeg de stad haar eerste stenen omwalling die bestond uit 11 poorten en 31 torens, die ook de grafelijke burcht omsloot. De ontwikkeling van de typische stadsfaciliteiten zoals stadhuis, markten en hallen moeten in deze periode gesitueerd worden, evenals de vestiging van heel wat religieuze ordes. In de 14de eeuw was ondermeer de eigen lakennijverheid verantwoordelijk voor verdere economische ontwikkeling. De tweede stenen omwalling werd in die periode aangelegd. Deze komt ongeveer overeen met de huidige stadsring.

In 1425 werd de universiteit - *Studium Generale Lovaniense* - gesticht door Jan van Bourgondië. Deze trok geleerden aan van over heel Europa, en Leuven werd hiermee een echte universiteitsstad. Ook al verloor de universiteit een aantal malen aan belang, ze zou in de eeuwen na de stichting toch uitgroeien tot een van de belangrijkste van de Lage Landen en zou een belangrijke rol blijven spelen in de ontwikkeling van de stad.

Met de aanleg van de Leuvense Vaart in 1750, waarin vooral de brouwers een belangrijke rol speelden, werd Leuven als economisch-industrieel centrum op de kaart gezet. Vooral de bierindustrie won vanaf toen aan belang.

Beide wereldoorlogen drukten een zware stempel op de stad. Vooral de zone tussen de Grote Markt en het station werd zwaar toegetakeld. In beide oorlogen ging een groot deel van de universiteitsbibliotheek (en duizenden archiefstukken) in vlammen op. Ook heel wat gebouwen gingen tegen de vlakte en dienden na de oorlogen (eerst in het interbellum en later in de jaren '50) heropgebouwd te worden.

---

⁶ LINTEN & HEYVAERT, 2015.

- Projectgebied⁷

Het plangebied bevindt zich momenteel binnen een bouwblok gevormd door de Bogaardenstraat in het zuiden, de Jan Stasstraat in het westen, de Bondgenotenlaan in het noorden en de Koning Leopold I-straat in het oosten. Dit stratenpatroon weerspiegelt echter niet de middeleeuwse situatie, maar is een creatie uit het midden van de 19de eeuw. Tussen 1836 en 1839 tekende stadsarchitect Laenen een nieuw stadsplan uit dat zorgde voor een grootschalige herstructurering van de stad tussen de Diestse- en Tiensestraat. De hoofdas van deze nieuwe wijk was de Bondgenotenlaan, die in verschillende fases werd aangelegd en het station verbindt met de Grote Markt.

Aanvankelijk beschreef de Bogaardenstraat straat het traject Diestsestraat-Ravenstraat, waarna zij als een veldweg te midden van onbebouwde terreinen S-vormig verder doorliep tot de vroegere Poelstraat (huidige Burgemeestersstraat). Van de 13de eeuw tot de 16de eeuw was zij opeenvolgend gekend als "Keyberch" en "Lange Keyberch" - verwijzend naar de toenmalige bodemgesteldheid -, naderhand als "Lange Nieuwstraat". In de tweede helft van de 17de eeuw was hier in het toenmalige eerste straatgedeelte, ter hoogte van de huidige Bondgenotenlaan, het door het kapittel van Zepperen gestichte Bogaardencollege gevestigd, waaraan later in de 19de eeuw de straat haar huidige naam zou ontleenen. Tijdens de 19de-eeuwse herstructurering van de wijk werd het bestaande tracé in de jaren 1835-1850 vanaf de Ravenstraat verlengd tot het Quinten Metseysplein en het gedeelte tussen Diestsestraat en Jan Stasstraat gesupprimeerd voor het doortrekken van de Bondgenotenlaan tot de Grote Markt in 1863-1867. In het smallere straatbegin bleven tot op heden nog getuigen van de vroegere bebouwing bewaard in nummers 11 en 13. Deze 2 woningen, net ten oosten van het plangebied gelegen, zijn vastgesteld als bouwkundig erfgoed en worden als volgt omschreven: "samenstel van twee, minstens tot de 17de of 18de eeuw opklimmende oudere kernen die deels werden aangepast in de loop van de 19de eeuw. Verankerde baksteenbouw met verwerking van zandsteen, onder meer voor de doorlopende, licht afgeschuinde zandstenen sokkel die in nummer 13 een later rusticaverband kreeg."⁸

- Cartografische bronnen

Het plangebied bevindt zich niet binnen de eerste stadsomwalling, maar wel binnen de ringmuur uit de 14de eeuw. De eerste stadsomwalling loopt een 100-tal meter ten westen van het plangebied, de tweede omwalling ligt een 500-tal meter ten oosten. De historische kaarten tonen aan dat minstens vanaf 1560 (kaart van Deventer) de site aan straatzijde (= Bogaardenstraat) was bebouwd, met een onbebouwde tuinzone erachter. De bewoning neemt duidelijk af naarmate de straat verder van de stadskern is verwijderd. Ook op de Ferrariskaart uit de 18de eeuw wordt bewoning aangegeven aan de straatzijde. Op beide kaarten is het oude stratenpatroon nog duidelijk zichtbaar. In het midden van de 19de eeuw verandert de omgeving van de site drastisch, tengevolge van de nieuwe stadsontwikkeling zoals hierboven geschetst. Op de kaart van Vandermaelen is het oostelijk deel van

⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Bondgenotenlaan* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/109530> (geraadpleegd op 18 juli 2017); AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Bogaardenstraat* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/109529> (geraadpleegd op 18 juli 2017).

⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: *Samenstel van twee stadswoningen* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/72647> (geraadpleegd op 18 juli 2017).

de Bondgenotenlaan reeds aanwezig, op de latere 19de-eeuwse kaarten is de straat verdere doorgetrokken naar het westen. De site is nog steeds bebouwd aan straatzijde, met open ruimte aan de achterzijde. De bebouwing ter hoogte van de huidige parkeerzone verdwijnt stelselmatig in de loop van de 20ste eeuw. Mogelijk is dit het gevolg van vernielingen tijdens beide wereldoorlogen, toen dit deel van de stad zwaar te leiden had onder de bombardementen waarbij een groot aantal gebouwen werd vernield.

Besluitend kan gesteld worden dat het plangebied sinds de oudste beschikbare en betrouwbare kaart, van Jacob van Deventer uit 1560, steeds bebouwd was aan straatzijde, met daarachter een tuinzone. De site was gelegen buiten de eerste stadsomwalling, maar binnen de tweede stadsmuur. Ter hoogte van de huidige parkeerzone verdwenen de gebouwen in de loop van de 20ste eeuw. Het stratenpatroon in de omgeving van het plangebied wijzigde drastisch vanaf het midden van de 19de eeuw.

Figuur 15 Uitsnede uit de kaart van Deventer met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be).

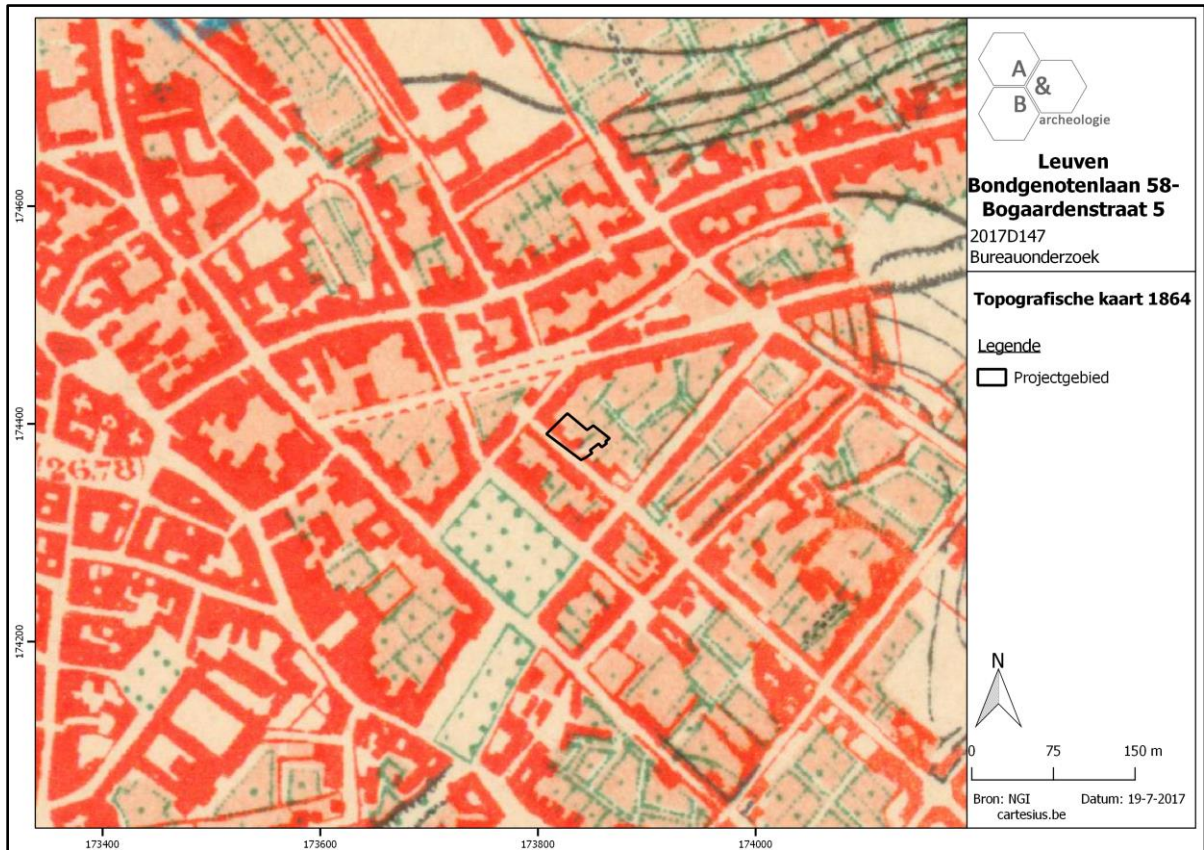

Figuur 16 Uitsnede uit de Ferriskaart (bron: geopunt.be).

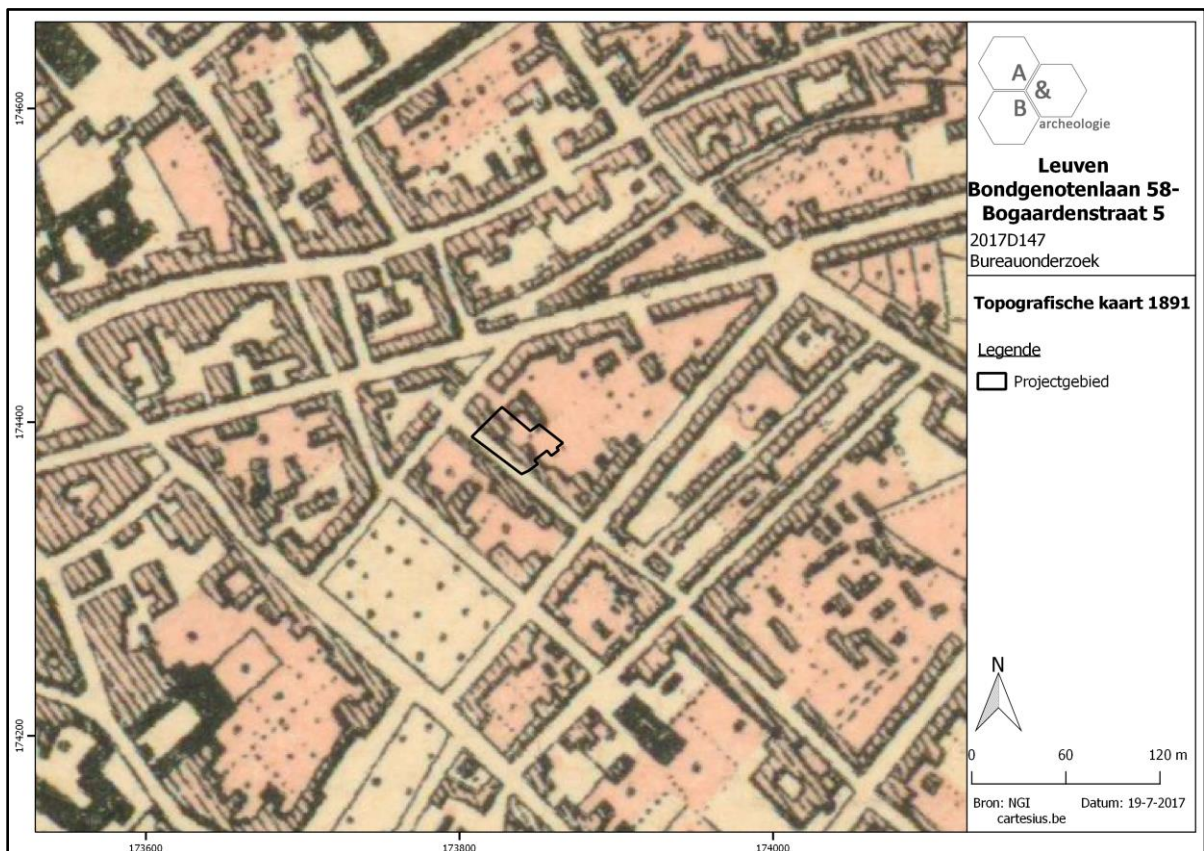

Figuur 17 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).

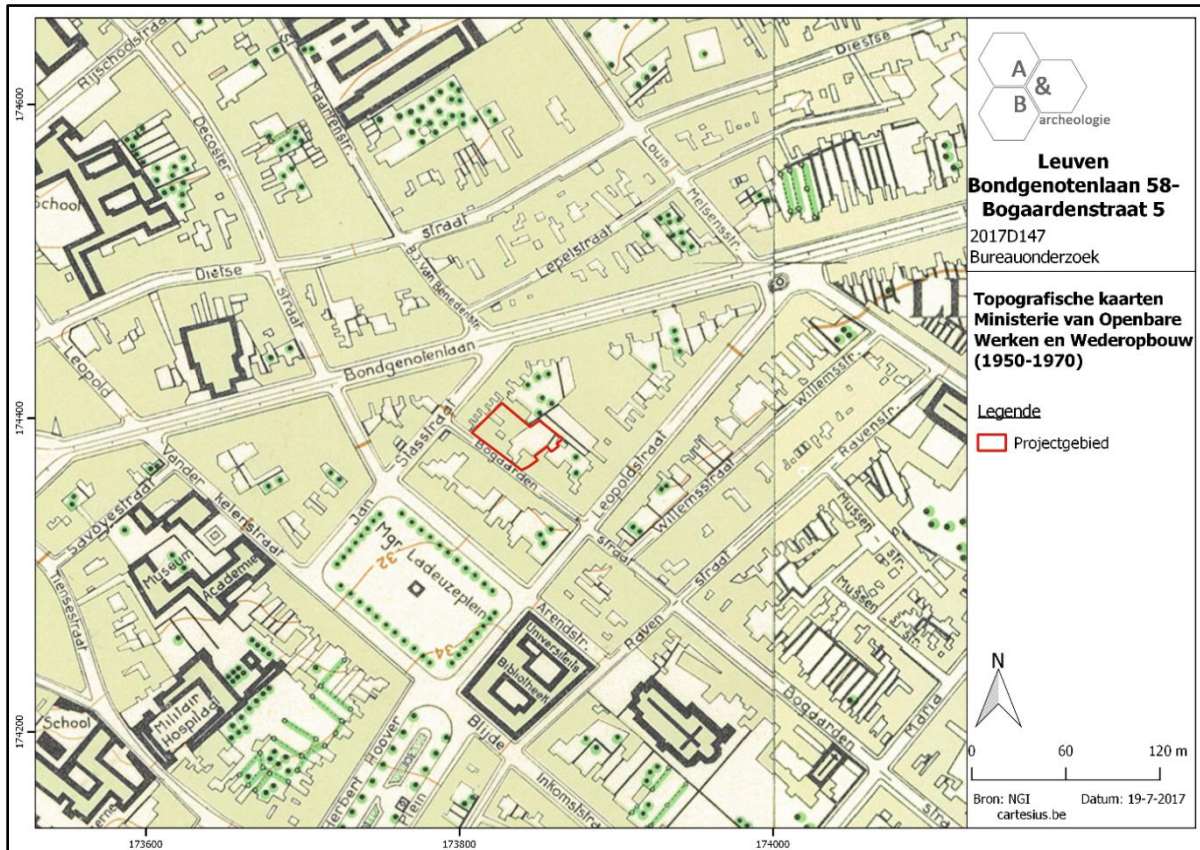

Figuur 18 Uitsnede uit de Topografische kaart van 1864 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 19 Uitsnede uit de Topografische kaart van 1883 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 20 Uitsnede uit de Topografische kaart van 1950-1970 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 21 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

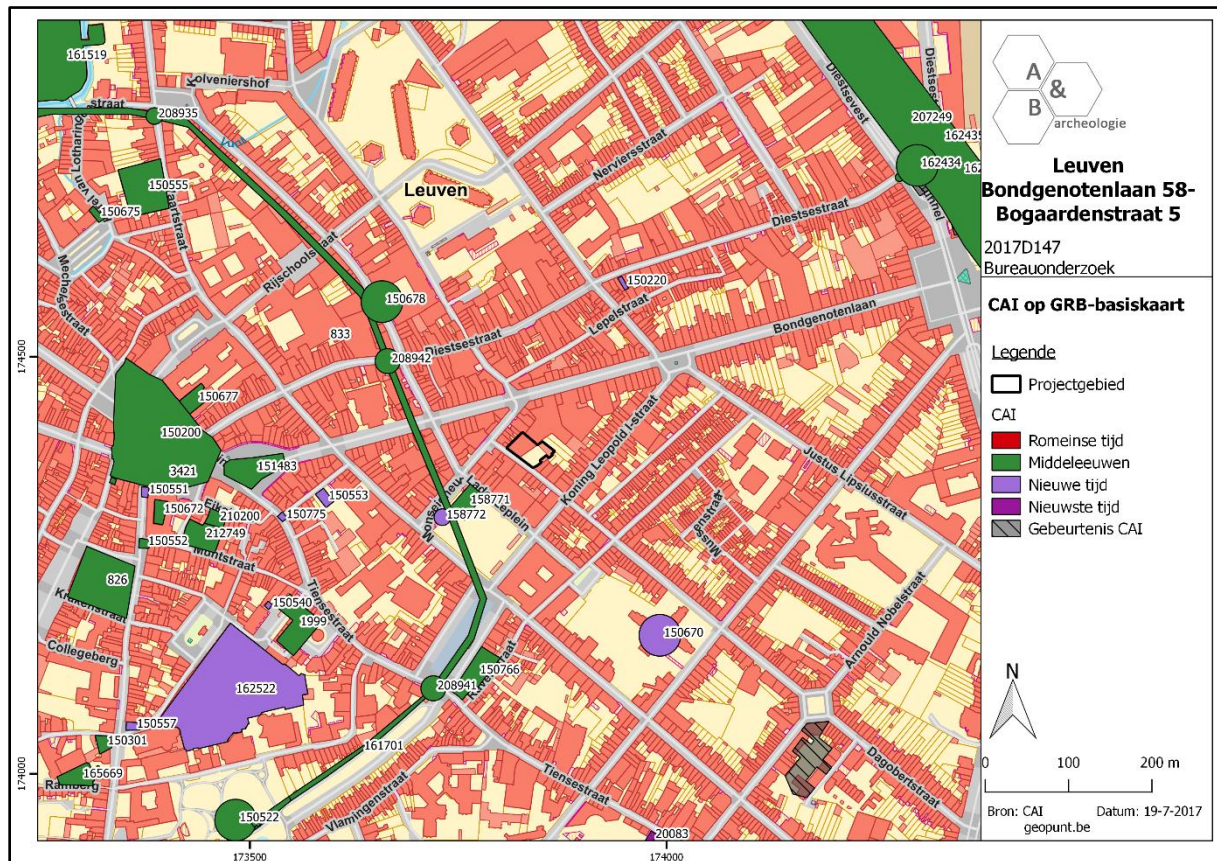
Figuur 22 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van de periode 1979-1990 (bron: geopunt.be).

2.5. Archeologische situering

In de Leuvense binnenstad zijn heel wat CAI Locaties aangeduid. Het betreft archeologische sites die gekend zijn door archieven en kaartmateriaal, door werfcontroles en door prospecties en/of opgravingen. De sites in de ruimere omgeving van het plangebied gaan allen ten verste terug tot de middeleeuwen en hebben te maken met de stadsontwikkeling. In de onmiddellijke nabijheid van het plangebied zijn quasi geen sites aangegeven, er vond in dit deel van de stad – tussen eerste en tweede stadsomwalling – nog maar weinig archeologisch onderzoek plaats.

Aan het Ladeuzeplein, ten zuidwesten van het plangebied, werd in 1989 een noodopgraving uitgevoerd waarbij de gracht aangesneden werd die bij de eerste stadsomwalling hoort (CAI ID 158771). Deze eerste stadsomwalling is in de CAI opgenomen als ID 883. Verder zijn nog wat losse vondsten te vermelden: een Romeinse munt aangetroffen bij rioleringswerken ter hoogte van het voormalige klooster van de Clarissen (CAI ID 150670) ten zuidoosten van het plangebied; een laatmiddeleeuwse kruik in blauwgrijs aardewerk, teruggevonden ten noordwesten van het plangebied, nabij de eerste stadsomwalling (CAI ID 150678); een 16de-eeuwse vondstenconcentratie aangetroffen bij verbouwingswerken aan een oude herberg langsheen de Diestsestraat, ten noordoosten van het plangebied (CAI ID 150220).

Besluitend kan gesteld worden dat het plangebied en de directe omgeving zo goed als ongekend zijn op archeologisch vlak. De schaarse gegevens aangeduid op de CAI zijn een gevolg van het weinige onderzoek dat op heden is uitgevoerd, en betekenen niet dat er in dit stadsdeel geen archeologische sites te verwachten zijn. Gezien de ligging tussen eerste en tweede stadsomwalling en de gekende cartografische gegevens, met bebouwing vanaf minstens eind 16de eeuw, is de kans zeker niet onbestaande dat er archeologische sporen aanwezig zijn in het plangebied.

Figuur 23 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Sinds de oudste beschikbare en betrouwbare kaart, van Jacob van Deventer uit 1560, was het plangebied steeds bebouwd aan straatzijde, met daarachter een tuinzone. De site was gelegen buiten de eerste stadsomwalling, maar binnen de tweede stadsmuur. Ter hoogte van de huidige parkeerzone verdwenen de gebouwen in de loop van de 20ste eeuw. Het stratenpatroon in de omgeving van het plangebied wijzigde drastisch vanaf het midden van de 19de eeuw. De omgeving van het plangebied had erg te leiden onder bombardementen tijdens beide wereldoorlogen, maar het is onduidelijk wat de impact daarvan was op de betrokken percelen.

- Het plangebied en de directe omgeving zijn zo goed als ongekend op archeologisch vlak. De schaarse gegevens aangeduid op de CAI zijn een gevolg van het weinige onderzoek dat op heden is uitgevoerd, en betekenen niet dat er in dit stadsdeel geen archeologische sites te verwachten zijn. Gezien de ligging tussen eerste en tweede stadsomwalling en de gekende cartografische gegevens, met bebouwing vanaf minstens eind 16de eeuw, is de kans zeker niet onbestaande dat er archeologische sporen aanwezig zijn in het plangebied. Het projectgebied heeft daardoor een eerder hoog archeologisch potentieel wat betreft archeologische sporen en vondsten uit de middeleeuwen, nieuwe tijden en nieuwste tijden. Het verwachtingspatroon voor de oudere archeologische perioden is ongekend.

- Het huidige gebruik van de site zal reeds voor een gedeeltelijke verstoring van het bodemarchief hebben gezorgd. Het westelijk deel is bebouwd en onderkelderd, de kans is klein dat daar nog archeologische sporen zijn bewaard. Op deze zone vinden echter geen bodemingrepen plaats. Het oostelijke deel is in gebruik als parking, achteraan bevindt zich een gebouwtje. Deze inrichting zal slechts een oppervlakkige verstoring van het bodemarchief met zich hebben meegebracht. De woningen die hier eertijds stonden waren mogelijk onderkelderd; hierdoor zijn eventuele sporen reeds vernield, maar deze kelders – indien aanwezig – kunnen zelf ook een archeologische waarde hebben indien ze teruggaan tot de eerste (post)middeleeuwse bewoning op de deze plek.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

Er kan vanuit gegaan worden dat het archeologisch bodemarchief in het oostelijke deel van het plangebied bedreigd wordt door de werken, bestaande uit: het opbreken van de bestaande parking en het slopen van het gebouwtje; het uitgraven van diverse putten voor plaatsing van diepere regenwater- en infiltratieputten; het uitgraven van diverse putten voor de plaatsing van verzwarings van de algemene funderingsplaat; het uitgraven van smallere stroken voor het plaatsen van nutsleidingen; het uitgraven tot op -4,92m van een zone achteraan die gebruikt zal worden als vluchtweg. Deze werken zorgen ervoor dat grote delen van deze oostelijke zone zullen uitgegraven worden, waarbij archeologisch erfgoed kan vernield worden. Ook de zones waar geen uitgravingen

plaatsvinden moeten als bedreigd aanschouwd worden, omdat ze als ‘eilandjes’ zullen overblijven binnen een sterk verstoorde zone, waardoor hun archeologisch potentieel verloren gaat en deze ‘eilandjes’ nooit meer als één geheel kunnen onderzocht worden. Op basis van de bureaustudie kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Bovendien kent het plangebied een hoge archeologische verwachting, vooral wat betreft sporen vanaf de middeleeuwen. Er dient bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren in de oostelijke zone.

In het westelijke deel, het bestaande gebouw aan de Bogaardenstraat 5, houden de werken de renovatie van dit pand in, er vinden hier geen ingrepen in de bodem plaats. Hier dient dan ook geen verder vooronderzoek te gebeuren.

Bij de afweging voor een verder vooronderzoek worden alle gegevens van de bureaustudie geëvalueerd om zodoende een uitspraak te kunnen doen. In eerste instantie wordt gekeken naar de methodes met geen of het minste impact in de bodem. Deze onderzoeken vallen onder de noemer ‘verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem’ (landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering/metaaldetectie). Indien uit deze onderzoeken de afwezigheid van een archeologische site niet gestaafd kan worden, dient men verder over te gaan tot een ‘vooronderzoek met ingreep in de bodem’ (verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten). In het geval een archeologische site aanwezig is, dient men eerst te proberen deze *in situ* te behouden. Indien dit niet mogelijk is, is een verdere opgraving noodzakelijk.

3.3. Verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

- Landschappelijk bodemonderzoek

Dit type onderzoek heeft tot doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door middel van boringen of profielputten. Met deze methode kan met een minimale impact in de bodem toch heel wat informatie verkregen worden. De methode wordt binnen de archeologie vooral aangewend om het bodemkundig potentieel na te gaan voor de aanwezigheid van goed bewaarde steentijdsites.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet noodzakelijk om uit te voeren. De originele bodemopbouw is meer dan waarschijnlijk verstoord door antropogene invloed als gevolg van de stadsontwikkeling, waardoor deze methode weinig kennisbijdrage zal leveren. Bovendien is het uitvoeren van dit onderzoek moeilijk in stedelijke context, waar puin en bouw materiaal in de ondergrond dergelijk onderzoek sterk belemmeren.

- Geofysisch onderzoek

Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. Ook kent deze methode haar nut bij het opsporen van explosieven. Onder dit type onderzoek vallen verschillende opsporingstechnieken: magnetometrie, weerstandsmetingen, grondradar enz.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren. Door de grote hoeveelheid verwacht puin en bouw materiaal in de bodem kan er ruis ontstaan die de resultaten moeilijk te interpreteren maakt. Kelders of andere holle ruimtes zouden hiermee wel opgespoord kunnen worden, maar 19de-eeuwse structuren kunnen niet van 16de-eeuwse structuren onderscheiden worden en maken een waardering van de eventuele archeologische site onmogelijk.

- Veldkartering en metaaldetectie

Bij een veldkartering of oppervlakteprospectie wordt een visuele inspectie gedaan van het terreinoppervlak voor de aanwezigheid van archeologisch vondstmateriaal, zoals aardewerk of silexartefacten. Metaaldetectie betreft het opsporen van metalen voorwerpen door middel van een metaaldetector. De toplaag, ca. 20cm diep, wordt hierbij afgezocht door middel van parallelle looplijnen met of zonder een bepaalde tussenafstand.

In dit geval zijn beide onderzoeksmethodes niet mogelijk gezien de site bebouwd en verhard is.

3.4. Verder vooronderzoek met ingreep in de bodem

- Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek

Een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel om archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Via de boringen kunnen begraven niveaus teruggevonden worden waarin zich bv. *in situ* steentijdartefacten kunnen bevinden. De boringen worden volgens een bepaald grid met optimale spreiding opgesteld.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet noodzakelijk om uit te voeren. Er zijn geen specifieke aanwijzingen dat het terrein een verhoogd potentieel heeft naar steentijdsites.

- Proefsleuven en proefputten

Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen.

Gezien de aard van de site en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek in de vorm van proefputten noodzakelijk. Deze onderzoeksmethode is de beste manier om stedelijke sites met complexe stratigrafie te onderzoeken. Ook naar kosten-batenanalyses is deze onderzoeksmethode te prefereren. Het inplantingsplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen. Dit proefputtenonderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject, na afbraak van het bestaande gebouw en opbreken van de verharding.

3.5. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

Sinds de oudste beschikbare en betrouwbare kaart, van Jacob van Deventer uit 1560, was het plangebied steeds bebouwd aan straatzijde, met daarachter een tuinzone. De site was gelegen buiten de eerste stadsomwalling, maar binnen de tweede stadsmuur. Ter hoogte van de huidige parkeerzone verdwenen de gebouwen in de loop van de 20ste eeuw. Het stratenpatroon in de omgeving van het plangebied wijzigde drastisch vanaf het midden van de 19de eeuw.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Het huidige gebruik van de site zal reeds voor een gedeeltelijke verstoring van het bodemarchief hebben gezorgd. Het westelijk deel is bebouwd en onderkelderd, de kans is klein dat daar nog archeologische sporen zijn bewaard. Op deze zone vinden echter geen bodemingrepen plaats. Het oostelijke deel is in gebruik als parking, achteraan bevindt zich een gebouwtje. Deze inrichting zal slechts een oppervlakkige verstoring van het bodemarchief met zich hebben meegebracht. De woningen die hier eertijds stonden waren mogelijk onderkelderd; hierdoor zijn eventuele sporen reeds vernield, maar deze kelders – indien aanwezig – kunnen zelf ook een archeologische waarde hebben indien ze teruggaan tot de eerste (post)midleleeuwse bewoning op de deze plek. De omgeving van het plangebied had erg te leiden onder bombardementen tijdens beide wereldoorlogen, maar het is onduidelijk wat de impact daarvan was op de betrokken percelen.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

Neen.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Er kan vanuit gegaan worden dat het archeologisch bodemarchief in het oostelijke deel van het plangebied bedreigd wordt door de werken, bestaande uit: het opbreken van de bestaande parking en het slopen van het gebouwtje; het uitgraven van diverse putten voor plaatsing van diepere regenwater- en infiltratieputten; het uitgraven van diverse putten voor de plaatsing van verzwaringen van de algemene funderingsplaat; het uitgraven van smallere stroken voor het plaatsen van nutsleidingen; het uitgraven tot op -4,92m van een zone achteraan die gebruikt zal worden als vluchtweg. Deze werken zorgen ervoor dat grote delen van deze oostelijke zone zullen uitgegraven worden, waarbij archeologisch erfgoed kan vernield worden. Ook de zones waar geen uitgravingen plaatsvinden moeten als bedreigd aanschouwd worden, omdat ze als 'eilandjes' zullen overblijven binnen een sterk verstoorde zone, waardoor hun archeologisch potentieel verloren gaat en deze 'eilandjes' nooit meer als één geheel kunnen onderzocht worden. In het westelijke deel, het

bestaande gebouw aan de Bogaardenstraat 5, houden de werken de renovatie van dit pand in, er vinden hier geen ingrepen in de bodem plaats. Hier dient dan ook geen verder vooronderzoek te gebeuren.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

De aan- of afwezigheid van een archeologische site kan niet vastgesteld worden op basis van het bureauonderzoek. Echter gezien de historische context is de kans op het aantreffen van archeologische sporen reëel.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Er dient een prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefputten uitgevoerd te worden in de oostelijke zone van het plangebied. Hierbij wordt afgewogen of verder onderzoek nodig is in de vorm van een opgraving, over een deel of volledig het terrein, of kan er overgegaan worden tot een vrijgave bij afwezigheid van archeologische sporen. De modaliteiten van het proefsleuvenonderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en betreft een geplande aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning te Leuven Bondgenotenlaan 58 – Bogaardenstraat 5. De site is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de stad Leuven, de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem beslaat 100m² of meer en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft bedraagt 300m² of meer. Bijgevolg dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het projectgebied bevindt zich in de Vlaams-Brabantse stad Leuven, in het oostelijke deel van de stadskern. Het plangebied is gelegen ten noorden van de Bogaardenstraat en ten zuiden van de gebouwen langs de Bondgenotenlaan. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 1192m². De site is op te delen in twee delen: een bebouwde zone aan de Bogaardenstraat 5 in het westelijk deel, en een geasfalteerde parkeerzone met achterin een laag bakstenen bijgebouw in het oostelijk deel. Elk deel is ongeveer 600m² groot. De bebouwde zone in het westelijke deel is volledig onderkelderd. De oostelijke zone is (op heden) niet onderkelderd en zal reeds een beperkte verstoring kennen als gevolg van de bestaande inrichting als parking en gebouw (geraamd op ca. 30 à 50cm onder maaiveld).

In het oostelijke deel van het plangebied, gelegen tussen Bogaardenstraat 5 en Bogaardenstraat 11, wordt een volledige nieuwbouw gepland voor onder andere studentenflats, nieuwbouw van een laad- en loskade, fietsenstallingen, nieuwbouw van nieuwe circulatie- en vluchtwegen. Er kan vanuit gegaan worden dat het archeologisch bodemarchief in dit oostelijke deel bedreigd wordt door de werken, bestaande uit: het opbreken van de bestaande parking en het slopen van het gebouwtje; het uitgraven van diverse putten voor plaatsing van diepere regenwater- en infiltratieputten; het uitgraven van diverse putten voor de plaatsing van verzwaringen van de algemene funderingsplaat; het uitgraven van smallere stroken voor het plaatsen van nutsleidingen; het uitgraven tot op -4,92m van een zone achteraan die gebruikt zal worden als vluchtweg. Deze werken zorgen ervoor dat grote delen van deze oostelijke zone zullen uitgegraven worden, waarbij archeologisch erfgoed kan vernield worden. Ook de zones waar geen uitgravingen plaatsvinden moeten als bedreigd aanschouwd worden, omdat ze als 'eilandjes' zullen overblijven binnen een sterk verstoorde zone, waardoor hun archeologisch potentieel verloren gaat en deze 'eilandjes' nooit meer als één geheel kunnen onderzocht worden. In het westelijke deel, het bestaande gebouw aan de Bogaardenstraat 5, houden de werken de renovatie van dit pand in, er vinden hier geen ingrepen in de bodem plaats.

Sinds de oudste beschikbare en betrouwbare kaart, van Jacob van Deventer uit 1560, was het plangebied steeds bebouwd aan straatzijde, met daarachter een tuinzone. De site was gelegen buiten de eerste stadsomwalling, maar binnen de tweede stadsmuur. Ter hoogte van de huidige parkeerzone verdwenen de gebouwen in de loop van de 20ste eeuw. Het stratenpatroon in de omgeving van het plangebied wijzigde drastisch vanaf het midden van de 19de eeuw. De omgeving van het plangebied had erg te leiden onder bombardementen tijdens beide wereldoorlogen, maar het is onduidelijk wat de impact daarvan was op de betrokken percelen. Het plangebied en de directe omgeving zijn zo goed als ongekend op archeologisch vlak. De schaarse gegevens aangeduid op de CAI zijn een gevolg van het weinige onderzoek dat op heden is uitgevoerd, en betekenen niet dat er

in dit stadsdeel geen archeologische sites te verwachten zijn. Gezien de ligging tussen eerste en tweede stadsomwalling en de gekende cartografische gegevens, met bebouwing vanaf minstens eind 16de eeuw, is de kans zeker niet onbestaande dat er archeologische sporen aanwezig zijn in het plangebied. Het projectgebied heeft daardoor een eerder hoog archeologisch potentieel wat betreft archeologische sporen en vondsten uit de middeleeuwen, nieuwe tijden en nieuwste tijden. Het verwachtingspatroon voor de oudere archeologische perioden is ongekend.

Op basis van de bureaustudie kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Bovendien kent het plangebied een hoge archeologische verwachting, vooral wat betreft sporen vanaf de middeleeuwen. Er dient bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren; dit verder onderzoek beperkt zich tot de oostelijke zone. In het westelijke deel vinden geen bodemingrepen plaats, hier moet geen verder onderzoek uitgevoerd worden.

Gezien de aard van de site en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek in de vorm van proefputten noodzakelijk. Deze onderzoeksmethode is de beste manier om stedelijke sites met complexe stratigrafie te onderzoeken. Ook naar kosten-batenanalyses is deze onderzoeksmethode te prefereren. Het inplantingsplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen. Dit proefputtenonderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject, na afbraak van het bestaande gebouw en opbreken van de verharding.

5. Bibliografie

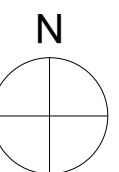
- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.cartesius.be/CartesiumPortal/>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- LINTEN S. & HEYVAERT B., *Archeologische prospectie Leuven Hertogensite (prov. Vlaams-Brabant). Basisrapport conceptversie*, Ingelmunster, 2015 (Monument Vandekerckhove nv).

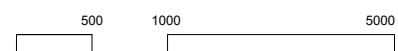
6. Bijlage

- Lijst van figuren

Figuur 1 Aanduiding van het projectgebied op de kadaster kaart (bron: geopunt.be).	7
Figuur 2 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2016 (bron: geopunt.be).....	8
Figuur 3 Zicht op het plangebied vanuit de Bogaardenstraat (bron: initiatiefnemer).....	8
Figuur 4 Detailfoto van de verharde parking en het bakstenen gebouwtje achteraan het oostelijke deel (eigen foto).	9
Figuur 5 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	11
Figuur 6 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	12
Figuur 7 Zicht op de bodemgebruikskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be)...	12
Figuur 8 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).....	13
Figuur 9 Detailopname van het Digitaal Hoogtemodel met aanduiding van de hoogteprofielen (bron: AGIV).....	14
Figuur 10 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).	14
Figuur 11 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).	15
Figuur 12 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	16
Figuur 13 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	16
Figuur 14 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).	17
Figuur 15 Uitsnede uit de kaart van Deventer met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be).	20
Figuur 16 Uitsnede uit de Ferrariskaart (bron: geopunt.be).	21
Figuur 17 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).....	21
Figuur 18 Uitsnede uit de Topografische kaart van 1864 (bron: cartesius.be en NGI).	22
Figuur 19 Uitsnede uit de Topografische kaart van 1883 (bron: cartesius.be en NGI).	22
Figuur 20 Uitsnede uit de Topografische kaart van 1950-1970 (bron: cartesius.be en NGI).....	23
Figuur 21 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).....	23
Figuur 22 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van de periode 1979-1990 (bron: geopunt.be)....	24
Figuur 23 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).	26
Bijlage: ontwerpplannen (bron: initiatiefnemer)	

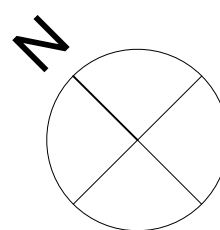
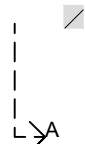
INDEX

POLO.
ARCHITECTS

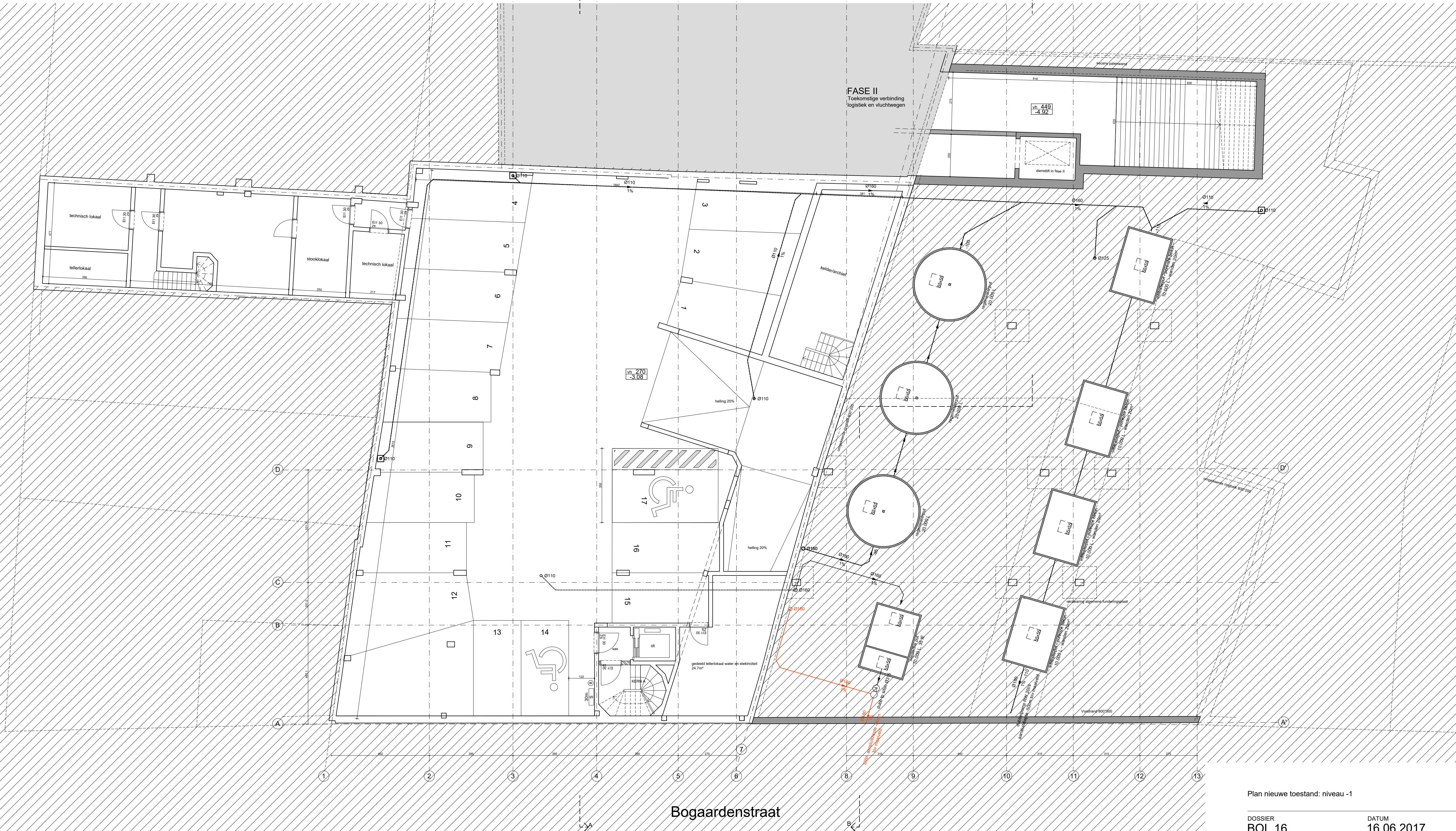
INDEX ■

Jan Sjaasstraat

Bogaardenstraat

Plan nieuwe toestand: niveau -1

1/100

DOSSIER
BOL 16

DATUM
16 06 2017

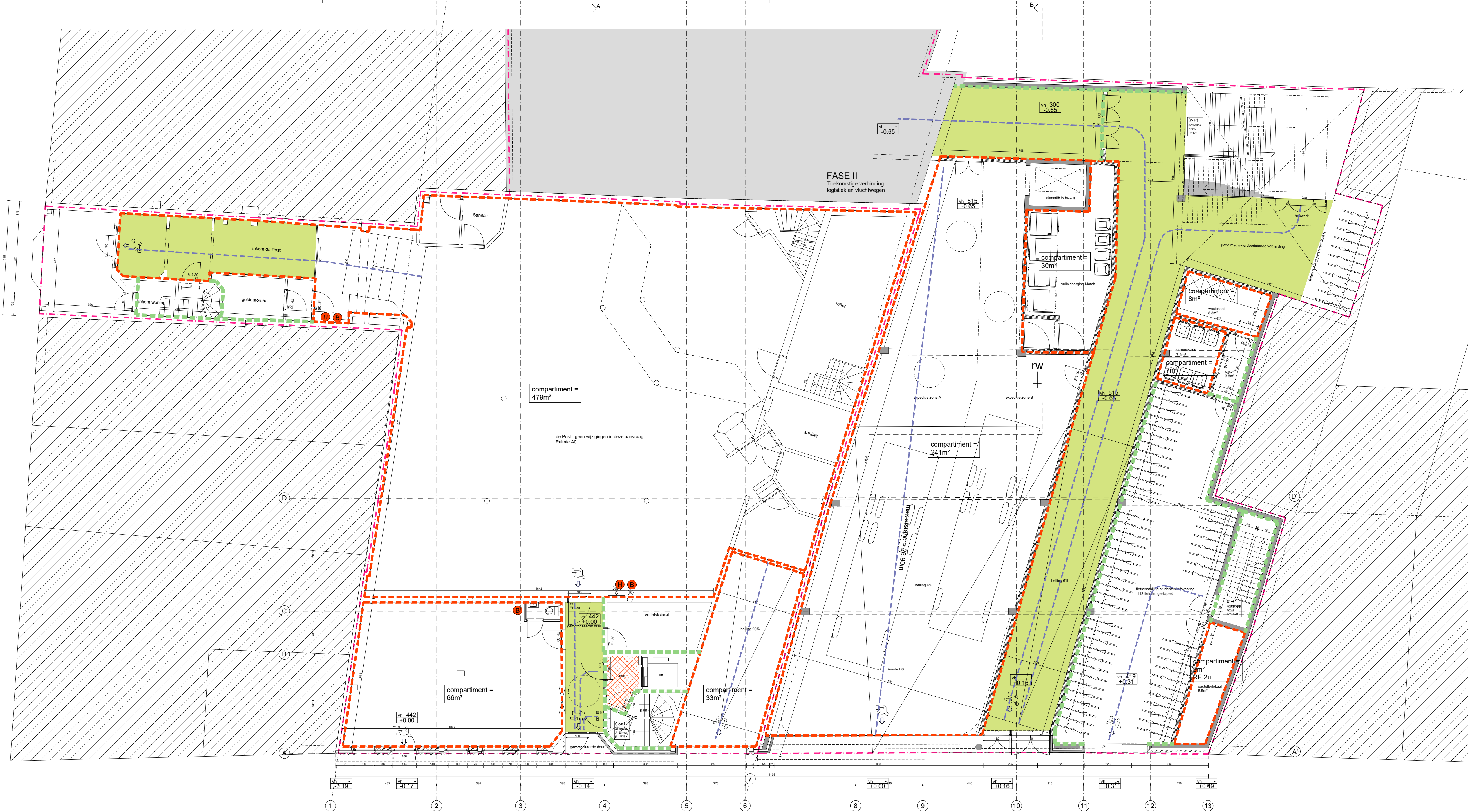
PLAN
BA_BOL_P_N_-1

INDEX

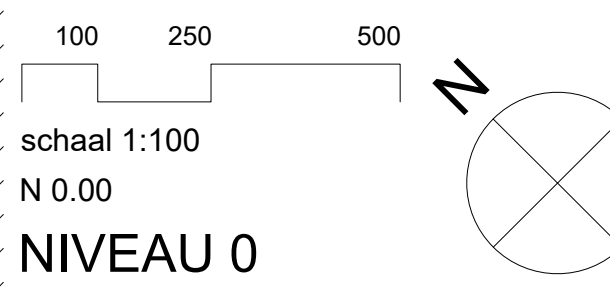
POLO.
ARCHITECTS

Jan Siasstraat

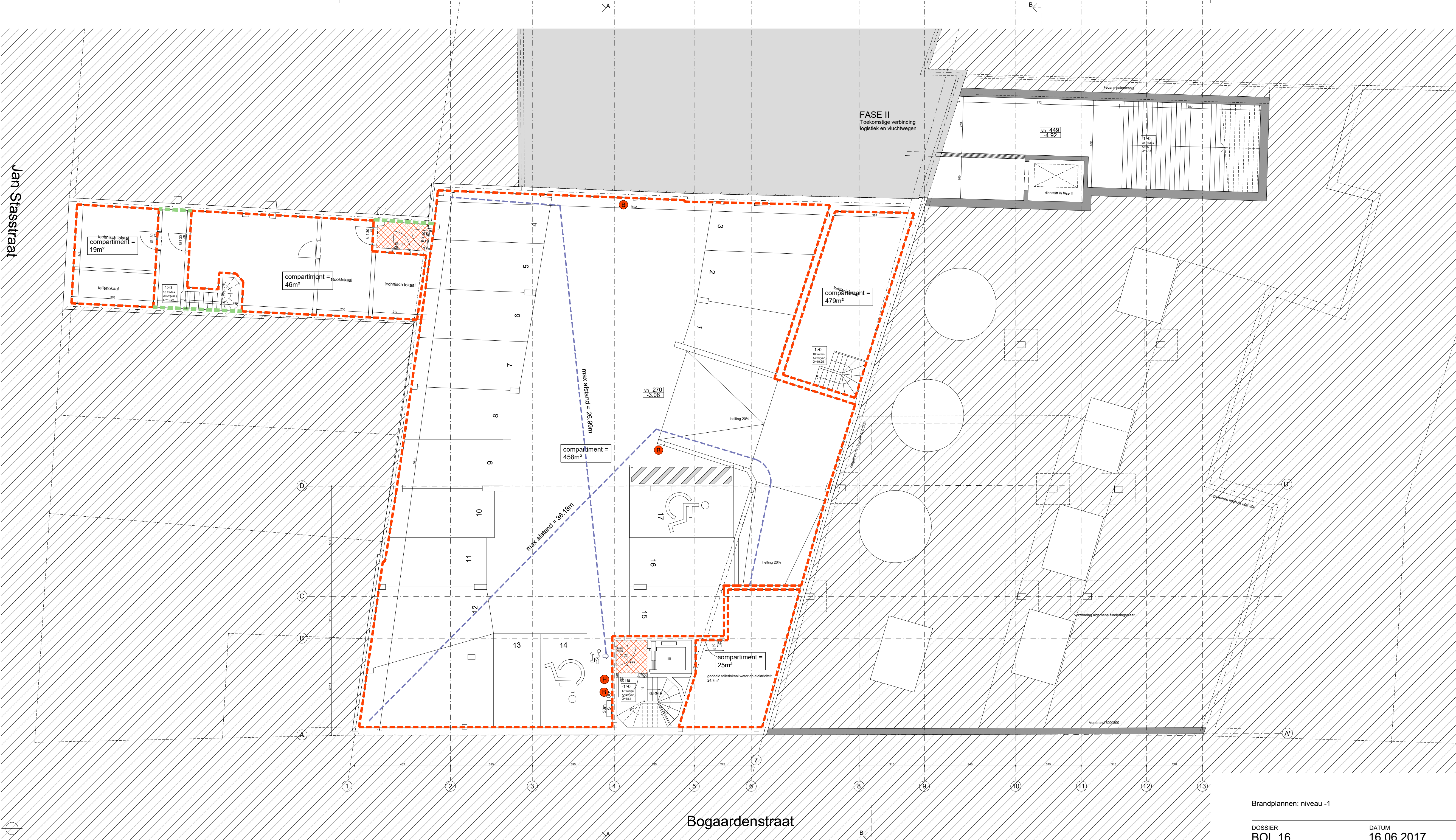
- LEGENDE**
- begrenzing compartiment
  - sas
  - wanden EI60
  - wanden EI120
  - evacuatieweg
  - deuren = EI30
zelfsluitend
  - deuren = EI60
zelfsluitend
  - uitgang
  - brandhaspel (30 meter)
+ droog blusser
  - brandblusser

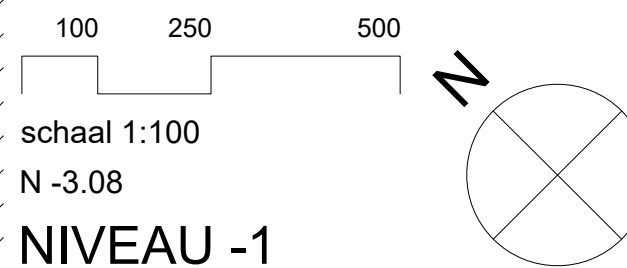
Bogaardenstraat

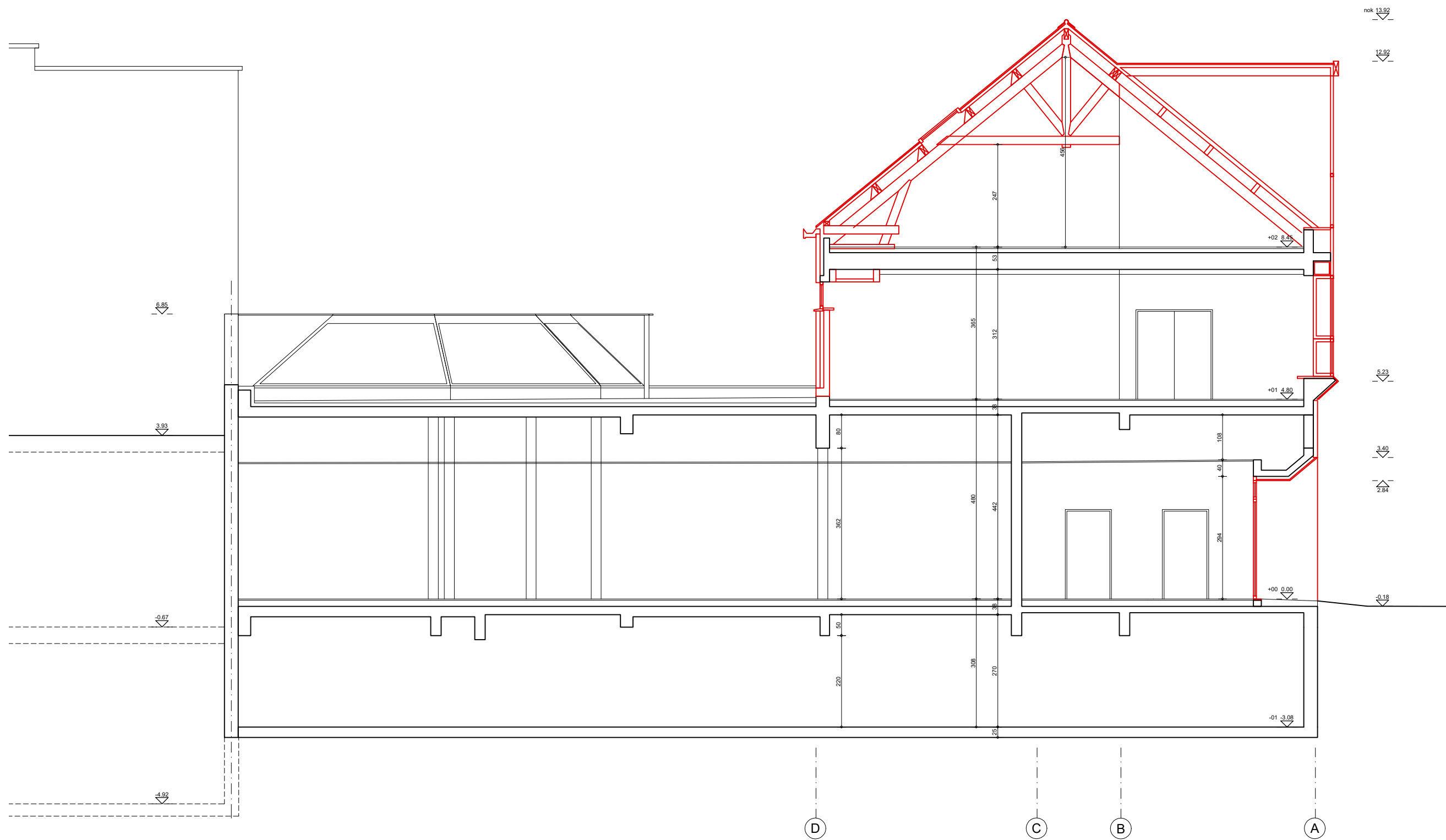

Jan Siasstraat

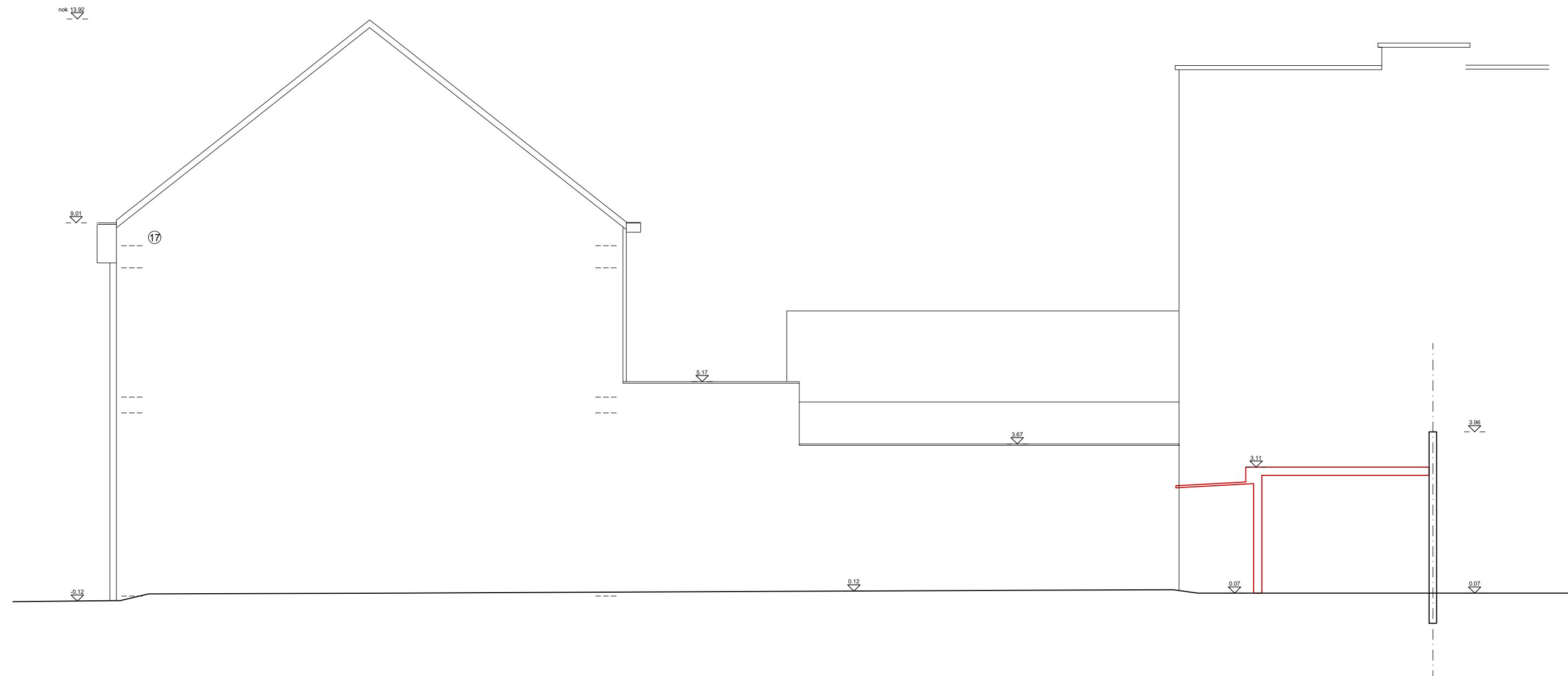

- LEGENDE
- begrenzing compartiment
  - sas
  - wanden EI60
  - wanden EI120
  - deuren = EI30 zelfsluitend
  - deuren = EI60 zelfsluitend
  - evacuatieweg
  - uitgang
  - brandhaspel (30 meter) + droog blusser
  - brandblusser

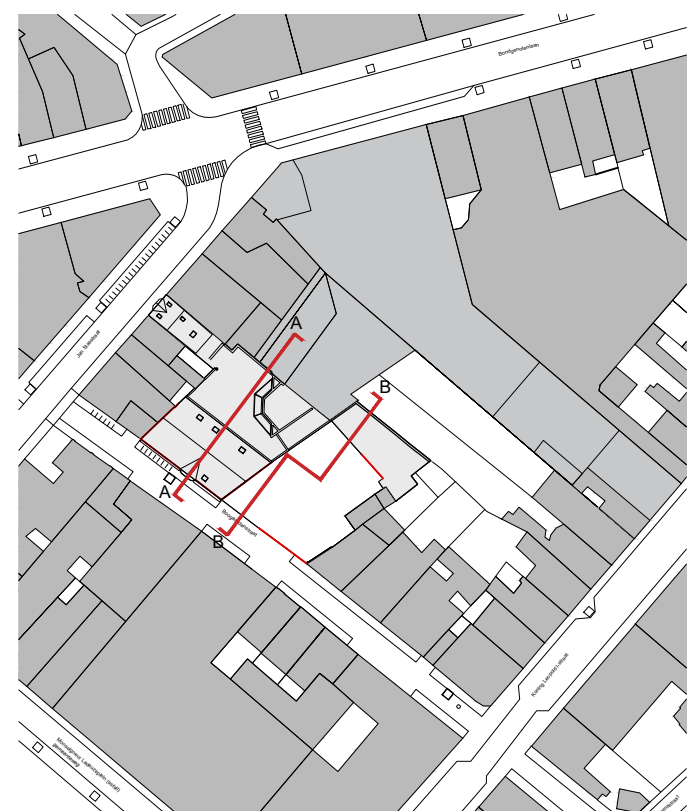

100 250 500
schaal 1:100
SNEDE AA'

100 250 500
schaal 1:100
SNEDE BB'

Snede bestaand: snede AA'
Snede bestaand: snede BB'

1/100
1/100

DOSSIER
BOL 16

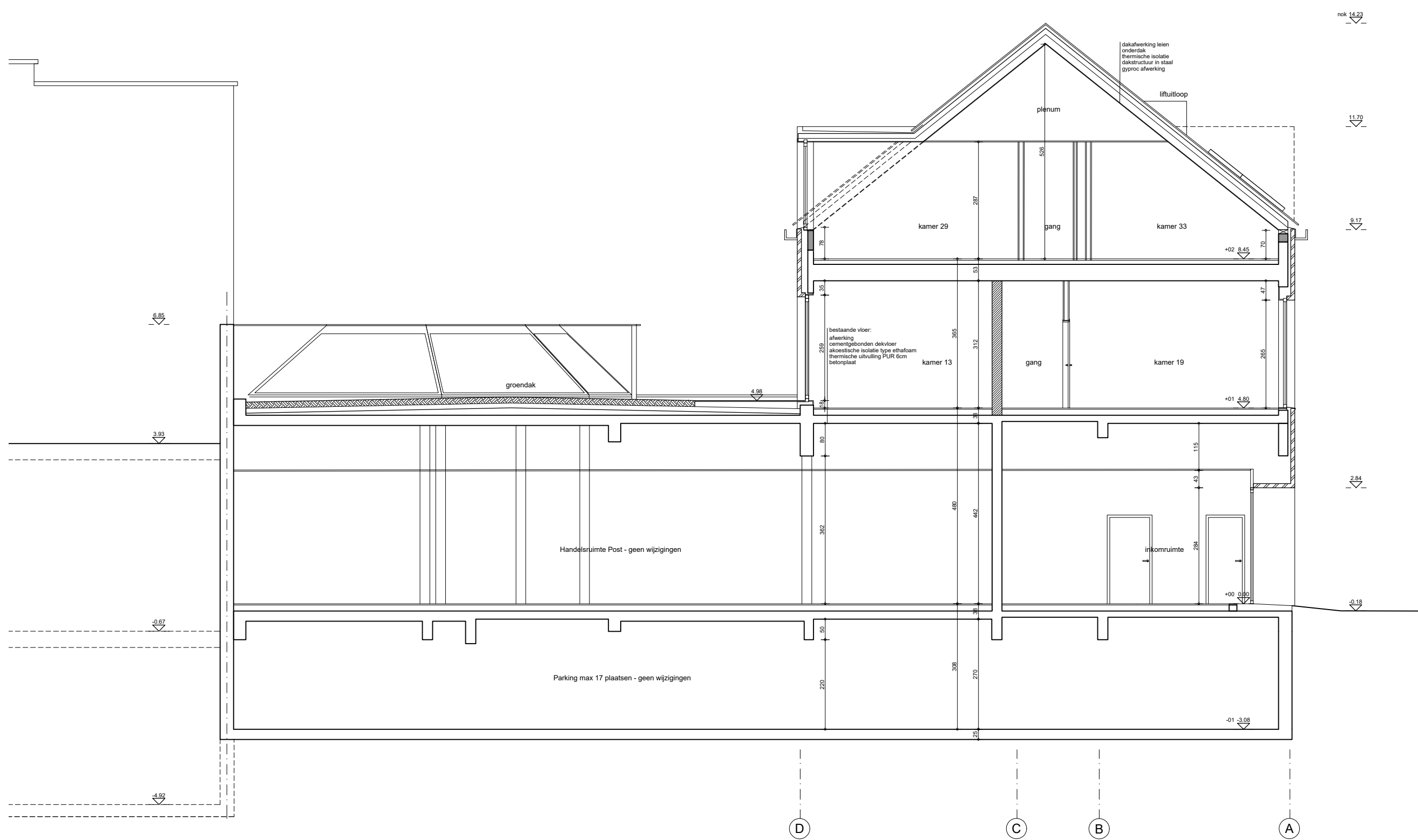
DATUM
16 06 2017

PLAN
BA_BOL_S_B_A-B

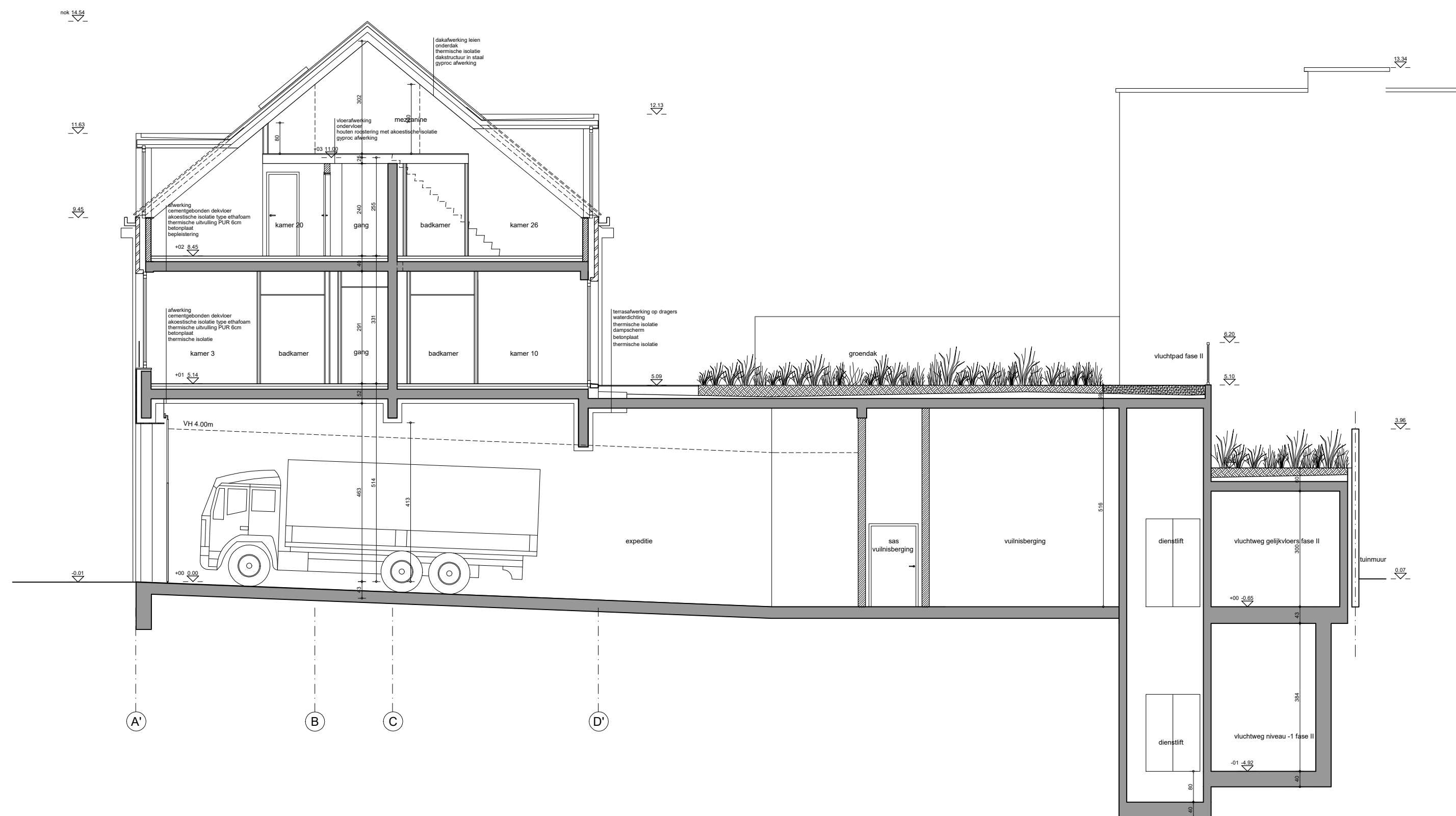
INDEX
.

POLO.
ARCHITECTS

100 250 500
schaal 1:100
SNEDE AA'

100 250 500
schaal 1:100
SNEDE BB'

Snede nieuwe toestand: snede AA'
Snede nieuwe toestand: snede BB'

1/100
1/100

DOSSIER
BOL 16

DATUM
16 06 2017

PLAN
BA_BOL_S_N_A-B

INDEX

POLO.
ARCHITECTS